

НУБІП України

НУБІП України

МАГІСТЕРСЬКА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

14.04 – КМР. № 1894 “С” 2020.12.01. 01 ПЗ

БОБКА МИКИТИ ВОЛОДИМИРОВИЧА

2021 р.

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
Факультет юридичний

УДК 347.75

ПОГОДЖЕНО ДОПУСКАЄТЬСЯ ДО ЗАХИСТУ
Декан юридичного факультету Завідувач кафедри цивільного та
Господарського права

_____ Яра О. С.

_____ Піддубний О.Ю.

“_____” 2021 р. “_____” 2021 р.

МАГІСТЕРСЬКА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему: «Договори про публічні закупівлі»
Спеціальність _____ 081 «Право» _____
(код і назва)

Освітня програма _____

(назва)

Орієнтація освітньої програми _____ освітньо-професійна
Програма підготовки _____ Магістр

Гарант освітньої програми

Д.ю.н., доцент

М.А. Дейнега

Керівник магістерської кваліфікаційної роботи

К.ю.н., доцент кафедри

цивільного та господарського права

_____ Л.О. Панькова

Виконав

_____ М.В. Бобко

КИЇВ 2021

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

Факультет юридичний

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри цивільного та
господарського права

д.ю.н., професор Пиддубний О.Ю.
(науковий ступінь, вчене звання) (підпис) (ІПБ)
2021 року

ЗАВДАННЯ

ДО ВИКОНАННЯ МАГІСТЕРСЬКОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТУ

Бобко Микиті Володимировичу
(прізвище, ім'я, по батькові)
Спеціальність 081 Право
Освітня програма (код і назва)
(назва)

Орієнтація освітньої програми Освітньо-професійна
(освітньо-професійна або освітньо-наукова)

Тема магістерської роботи: Договори про публічні закупівлі
затверджена наказом ректора НУБіП України від "01" грудня 2020р. № 1894 «с»
Термін подання завершеної роботи на кафедру "15" листопада 2021 р.
(рік, місяць, число)

Вихідні дані до магістерської кваліфікаційної роботи: нормативно-правові акти, що регулюють публічні закупівлі: Закон України «Про публічні закупівлі», Господарський кодекс України, Цивільний кодекс України.

Перелік питань, що підлягають дослідженню:

1. Дослідити поняття договору про публічні закупівлі.
2. Охарактеризувати загальні умови здійснення закупівлі.
3. Проаналізувати основні етапи розвитку ринку закупівель, принципи здійснення закупівель та визначити особливості застосування різних моделей закупівель.
4. Обґрунтувати сутність, основні функції, структуру проведення процедури відкритих торгів, переговорну процедуру та її застосування.
5. Дослідити як здійснюється державний контроль за дотриманням вимог законодавства у сфері державних публічних закупівель.
6. Здійснити оцінку регулювання та взаємодію з органами контролю у сфері публічних закупівель.
7. Запропонувати шляхи вдосконалення процедури публічних закупівель.

Дата видачі завдання "20" листопада 2020 р.

Керівник магістерської роботи

(підпис) Л.О. Панькова
(прізвище та ініціали)

Завдання прийняв до виконання

(підпис) М.В. Бобко
(прізвище та ініціали студента)

РЕФЕРАТ

Магістерської кваліфікаційної роботи

Магістерська кваліфікаційна робота 76 с., 9 рис., 3 додатки, 50 джерел

Магістерська кваліфікаційна робота складається із вступу, трьох розділів до яких входять сім підрозділів, висновки, додатки та список використаних джерел.

Актуальність магістерської кваліфікаційної роботи підтверджується тим, що в ній було досліджено, як норми законодавства про публічні закупівлі, так і проведено глибокий аналіз історичних передумов формування цих норм, встановлено хронологію формування законодавства у царині публічних закупівель, а також запропоновано низку власних суджень про правову природу публічних закупівель.

У першому розділі розкриваються історико-правові аспекти розвитку публічних закупівель, поняття договору про публічні закупівлі його формування та розвиток.

Так, першим розділом було визначено поняття «публічні закупівлі», як сукупність відносин між учасниками та замовниками з приводу прозорого придбання останніми товарів, робіт послуг у відповідності до річного плану з дотриманням принципів максимальної економії та ефективності при умові рівності та добросовісної конкуренції.

У другому розділі розглядається загальні умови здійснення закупівлі, основні етапи розвитку ринку закупівель, принципи здійснення закупівель та визначити особливості застосування різних моделей закупівель, сутність, основні функції, структуру проведення процедури відкритих торгів, переговорну процедуру та її застосування.

У другому розділі ми повною мірою дослідили загальні умови здійснення закупівлі, основні етапи розвитку ринку закупівель, принципи здійснення закупівель та визначити особливості застосування різних моделей закупівель,

НУБІП УКРАЇНИ

сутність, основні функції, структуру проведення процедури відкритих торгів, переговорну процедуру та її застосування.

У третьому розділі досліджується державний контроль за дотриманням вимог законодавства у сфері державних/публічних закупівель, основні недоліки та шляхи вдосконалення процедури публічних закупівель. У даному розділі

НУБІП УКРАЇНИ

констатували, що виходячи з норм чинного законодавства, продавець не повинен включати у договори із замовником умови, які є несправедливими. Умови договору є несправедливими, якщо всупереч принципу добросовісності його

наслідком є істотний дисбаланс договірних прав та обов'язків на шкоду замовника.

НУБІП УКРАЇНИ

Як вихід із ситуації, запропонували що роботу використати для процедури публічних закупівель. Для чого також пропонуємо послабити обмеження на свободу договору, що в свою чергу має надати змоги для учасників публічної

закупівлі більш якісно надавати свої послуги та надавати товар.

НУБІП УКРАЇНИ

ДОГОВІР, ДОГОВІР ПРО ПУБЛІЧНУ ЗАКУПІВЛЮ, СФЕРА ПУБЛІЧНОЇ ЗАКУПІВЛІ, ТОРГИ, ТЕНДЕР

НУБІП УКРАЇНИ

НУБІП УКРАЇНИ

НУБІП УКРАЇНИ

НУБІП України

ВСТУП

ЗМІСТ

3

РОЗДІЛ 1 ІСТОРИКО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ПУБЛІЧНИХ

ЗАКУПІВЕЛЬ

8

1.1. Формування понятійного апарату у сфері публічних закупівель.....8

1.2. Генеза законодавства про публічні закупівлі в Україні..... 15

РОЗДІЛ 2 ОСОБЛИВОСТІ УКЛАДАННЯ ДОГОВОРІВ ПРО ПУБЛІЧНІ

ЗАКУПІВЛІ

25

2.1. Правова характеристика суб'єктів публічних закупівель.....25

2.2. Порядок проведення публічних закупівель.....32

2.3. Особливості документального оформлення результатів торгів.....41

РОЗДІЛ 3 ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПРАВОПОРУШЕННЯ ТА ШЛЯХИ

ПІДВИЩЕННЯ ПРАВОПОРЯДКУ У СФЕРІ ПУБЛІЧНИХ

ЗАКУПІВЕЛЬ.....49

3.1. Юридична відповідальність у сфері публічних закупівель.....49

3.2. Шляхи підвищення правопорядку у сфері публічних закупівель.....53

ВИСНОВКИ.....59

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

64

НУБІП України

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ, СИМВОЛІВ, ОДИНИЦЬ,

СКОРОЧЕНЬ І ТЕРМІНІВ

НУБІП України

АМКУ – Антимонопольний комітет України;

ГКУ – Господарський кодекс України;

ДАСУ – Державна аудиторська служба України;

НУБІП України

ДКСУ – Державна казначейська служба України;

ДП – Державне підприємство;

ДСТУ – Державні стандарти України;

НУБІП України

ЄС – Європейський союз;

ЗУ – Закон України;

ККУ – Кримінальний кодекс України;

НУБІП України

КМУ – Кабінет Міністрів України;

КУпАП – Кодекс України про адміністративні правопорушення;

ПДВ – податок на додану вартість;

НУБІП України

РП – Рахункова палата;

СОТ – Світова організація торгівлі;

ТОВ – Товариство з обмеженою відповідальністю;

НУБІП України

ЦКУ – Цивільний кодекс України.

НУБІП УКРАЇНИ

ВСТУП

Актуальність теми. Україна в умовах формування та розвитку ринкової економіки є одним із основних учасників економічного процесу не лише з точки

зору виконання нею функцій контролю та регулювання, але й точки зору того, що вона виступає досить потужним споживачем товарів, робіт і послуг. У процесі виконання своїх цільових функцій у державі виникає проблема

матеріально-технічного забезпечення, як при реалізації державних програм, так і у поточній діяльності. Здебільшого ця проблема вирішується придбанням

необхідних ресурсів (матеріальних, інтелектуальних та фізичних). Такі закупівлі називають публічними закупівлями або тендерами. Публічні закупівлі, система держзамовлень та державних потреб були предметом досліджень багатьох

науковців. Так, теоретичні питання щодо державних закупівель дослідили

Германчук П. К., Зельдіна О. Р., Храмкін А. О. Практику проведення державних закупівель та шляхи удосконалення законодавства України щодо сфери державних закупівель розглядали у своїх роботах Кайдаш Т., Овсянюк О., Олефір А., Юдіцький О.

Внаслідок вступу України до Світової організації торгівлі (СОТ), підписання Угоди про асоціацію між Україною і Європейським Союзом (ЄС), посилення європейської і євроатлантичної співпраці в Україні з'явилися

конкретні зобов'язання щодо переорієнтації законодавства відповідно до ключових директив ЄС та п'яти їх застосувань повною мірою. В рамках цих зобов'язань закріплено фази, строки і цілі гармонізації законодавства, що по суті зобов'язують державний сектор проводити закупівлі на конкурсній основі і в застосуванні прозорих процедур, як і в свою чергу ґрунтуються на заздалегідь

встановлених об'єктивних критеріях та вимагають здійснення антимонопольної політики, тобто захисту та розвитку конкуренції. Антимонопольна політика обмежуючи утворення монополій та контролюючи недопущення незаконних дій у конкурентній й боротьбі посідає значне місце в економіці, як один із способів державного регулювання.

встановлених об'єктивних критеріях та вимагають здійснення антимонопольної політики, тобто захисту та розвитку конкуренції. Антимонопольна політика обмежуючи утворення монополій та контролюючи недопущення незаконних дій у конкурентній й боротьбі посідає значне місце в економіці, як один із способів державного регулювання.

обмежуючи утворення монополій та контролюючи недопущення незаконних дій у конкурентній й боротьбі посідає значне місце в економіці, як один із способів державного регулювання.

На сьогоднішній час ринок публічних закупівель перебуває на початковій стадії тому що його рівень знаходиться на набагато нижчій сходинці ніж той рівень, що склався в країнах з багаторічним ринковим досвідом.

Мета роботи. Метою роботи є:

- сформувати понятійний апарат у сфері публічних закупівель;
- визначити хронологічну послідовність розвитку законодавства про публічні закупівлі в Україні;
- розглянути основні види процедур та відмінності між ними;
- визначити алгоритм проведення процедури відкритих торгів, переговорну процедуру та її застосування;
- надати характеристику суб'єктів публічних закупівель;
- визначити супровідну документацію для участі у торгах;
- встановити форми взаємодії з органами контролю у сфері публічних закупівель;
- визначити юридичну відповідальність у сфері публічних закупівель.

Тематика дослідження має дуже важливе теоретичне і особливо практичне значення, оскільки воно має допомогти визначити шляхи підвищення правопорядку у сфері державних закупівель.

Для досягнення мети дослідження було поставлено і вирішено такі задачі:

- дослідити поняття договору про публічні закупівлі;
- охарактеризувати загальні умови здійснення закупівлі;
- проаналізувати основні етапи розвитку ринку закупівель, принципи здійснення закупівель та визначити особливості застосування різних моделей закупівель;
- обґрунтувати сутність, основні функції, структуру проведення процедури відкритих торгів, переговорну процедуру та її застосування;
- дослідити як здійснюється державний контроль за дотриманням вимог законодавства у сфері державних/публічних закупівель;

– здійснити оцінку регулювання та взаємодію з органами контролю у сфері публічних закупівель; запропонувати шляхи вдосконалення процедури публічних закупівель.

Об'єктом дослідження цієї магістерської кваліфікаційної роботи виступають відносини які виникають між учасниками процесу в сфері публічних закупівель та під час укладання договорів про публічні закупівлі.

Предметом дослідження – теоретичні основи та законодавство про публічні закупівлі товарів, робіт та послуг.

Методи дослідження. Методологічною базою дослідження є фундаментальні положення договірної, економічної та фінансової теорії викладеної у працях українських та зарубіжних вчених з проблематики здійснення закупівель товарів, робіт та послуг за рахунок державних коштів. У процесі дослідження використовувались наступні методи: порівняльний і статистичний аналізи – для узагальнення наукових видань та напрацювань, метод логічного узагальнення – для аналізу стану договірного права, індукції та дедукції, аналізу та синтезу – при дослідженні економічних відносин між державою та іншими суб'єктами внаслідок застосування юридичної відповідальності при процедурі закупівель за рахунок державного бюджету.

Інформаційну базу дослідження складають законодавчі та нормативно-правові акти України, дані Державного комітету статистики України, інформаційні матеріали Міністерства економіки України, офіційні матеріали Рахункової палати, Антимонопольного комітету України, звітні дані Міністерства фінансів України, джерела міжнародних фінансових організацій, наукові праці і монографії українських і зарубіжних юристів та економістів.

Наукова новизна даної магістерської кваліфікаційної роботи є те, що вперше на рівні магістерської кваліфікаційної роботи досліджено не лише чинні норми законодавства про публічні закупівлі, а також проведено глибокий аналіз історичних передумов формування цих норм, встановлено хронологію

наукової новизни даної магістерської кваліфікаційної роботи є те, що вперше на рівні магістерської кваліфікаційної роботи досліджено не лише чинні норми законодавства про публічні закупівлі, а також проведено глибокий аналіз історичних передумов формування цих норм, встановлено хронологію

формування законодавства у царині публічних закупівель та сформовано низку власних суджень про правову природу публічних закупівель.

Практичне значення наукового дослідження полягає у проведенні аналізу договору Товариства з обмеженою відповідальністю (далі – ТОВ) «НП «ЕКСПЕРТНИЙ ЦЕНТР», що підписаний внаслідок проходження процедури публічних закупівель. Це дозволяє систематизувати теоретичні знання та перевірити їх на практиці для того, щоб сформувати практичні рекомендації щодо покращення закупівельних процесів. На прикладі договору ТОВ «НП «ЕКСПЕРТНИЙ ЦЕНТР», було виділено основні моменти, які допомогли перемогти в зазначеному тендері. Здійснений в магістерській кваліфікаційній роботі аналіз, дозволить керівникам юридичних осіб, а також окремим фізичним особам на практиці застосовувати отримані в результаті дослідження знання для успішного проходження процедури в майбутньому. Основні положення магістерської кваліфікаційної роботи мають бути корисними для вивчення сфери публічних закупівель та її проходження, як представникам органів державної влади та органами місцевого самоврядування в процесі формування механізмів реалізації державної політики у сфері публічних закупівель так і всім, хто цікавиться державними закупівлями.

Апробація результатів роботи та публікації: основні положення Магістерської кваліфікаційної роботи були презентовані та обговорені під час науково-практичних конференцій. Всеукраїнська студентська науково-практична інтернет-конференція «Теорія і практика облікового, аналітичного та правового забезпечення управління підприємствами аграрного сектору в умовах сучасних викликів» з публікацією «До питання про публічні закупівлі» та на Міжнародній науково-практичній інтернет-конференції (Київ, 2021) з публікацією: «Договори про публічні закупівлі».

Статтю Бобка М.В. та Панькової Л.О. на тему «Генеza законодавства про публічні закупівлі» було опубліковано редакцією Юридичного наукового електронного журналу в дев'ятому номері від 01.11.2021 р.

Структура та обсяг. Магістерська кваліфікаційна робота складається із вступу, трьох розділів до яких входять сім підрозділів, висновки, додатки та список використаних джерел.

У першому розділі розкриваються історико-правові аспекти розвитку публічних закупівель, поняття договору про публічні закупівлі його формування та розвиток.

У другому розділі розглядається загальні умови здійснення закупівлі, основні етапи розвитку ринку закупівель, принципи здійснення закупівель та визначити особливості застосування різних моделей закупівель, сутність, основні функції, структуру проведення процедури відкритих торгів, переговорну процедуру та її застосування.

У третьому розділі досліджується державний контроль за дотриманням вимог законодавства у сфері державних/публічних закупівель, основні недоліки та шляхи вдосконалення процедури публічних закупівель.

РОЗДІЛ ІІ ІСТОРИКО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ПУБЛІЧНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ

НУБІП УКРАЇНИ

1.1. Формування понятійного апарату у сфері публічних закупівель

Договір про закупівлю - господарський договір, що укладається між замовником і учасником за результатами проведення процедури закупівлі/спрощеної закупівлі та передбачає платне надання послуг, виконання робіт або придбання товару [1].

Поняття «державні замовлення», що є прашуром теперішнього поняття «публічні закупівлі», вперше застосовано Державним планом СРСР під час розроблення проєкту народногосподарського плану на 1988 рік. Головною причиною введення цієї економічної категорії було те, що вже із середини вісімдесятих років Державний план СРСР у масштабах всього народногосподарського комплексу не міг повністю збалансувати планові завдання з виробництва продукції з наявними матеріальними ресурсами. Він змушений був здійснити кроки щодо децентралізації цієї системи. Нездатність забезпечення народногосподарських планів зумовила появу державного замовлення, яке охопило 75% загальних обсягів народного господарства й повністю було забезпечене необхідними матеріальними ресурсами. Продукцію, виготовлену понад державного замовлення, виробнику було дозволено споживати самостійно [5].

Критенко О. О. розглядає публічні закупівлі як інструмент, що дозволяє державі здійснювати належним чином свої функції, паралельно впливаючи на економічні відносини і створюючи сприятливі умови для розвитку певних галузей економіки [6, с. 44].

Сутність поняття «публічні закупівлі» за визначенням Загороднього А. Г. закупівля (продаж) у вузькому розумінні – договір про постачання великих партій товарів з оплатою у визначений угодою термін; у широкому розумінні ще

розуміється, як закупа – придбання товарів усередині країни чи за кордоном великими партіями, у великій кількості [7, с. 164].

Багато науковців та вчених поєднують поняття «публічні закупа» та «державне замовлення». Так, Софронова О. [7, с. 146] вважає, що «державне замовлення» – це механізм державного регулювання економіки, основою якого є формування на договірній (контрактній) основі складу та обсягів продукції або робіт, необхідних для державних потреб, розміщення державних контрактів на поставку (закупівлю) цієї продукції (робіт) серед суб'єктів господарювання, незалежно від їхньої форми власності. Поняття «державне замовлення» – прообраз сучасного поняття «публічні закупа» [8, с. 146].

Також хочемо визначити, що державне замовлення як придбання виробів, товарів та надання послуг центральними, регіональними і місцевими адміністраціями, державними органами, а в галузі транспорту, телекомунікацій, енергетики і водопостачання – компаніями, що діють за спеціальними або ексклюзивними правами [9, с. 14].

Погоджуємося з думкою Кристенко С. О. [10, с. 21], яка розглядає державне замовленням як декларацією про наміри, а публічні закупа як реалізацією намірів.

У світовій практиці для характеристики публічних закупівель вживається термін «прок'юремент» під яким розуміється процес, завдяки якому органи державної влади, такі як державні відомства чи органи місцевого самоврядування, купують роботи, товари чи послуги у компаній [11].

Вважаємо за потрібно привести цитату Кулак Н. В. [12, с. 277], прок'юремент можна позначити, як сукупність практичних прийомів і методів, які дозволяють найбільшим чином задовольнити потреби покупця при проведенні закупівельної кампанії за допомогою конкурсних торгів.

На думку Багієва Л.Г. [13] та Кузнецова К. О. розглядають прок'юремент, як сукупність практичних методів і прийомів, які дозволяють максимально забезпечити інтереси замовника при проведенні процедури закупки конкурсними торгами [14, с. 13].

Термін «прок'юремент» передбачає задоволення насамперед інтересів замовника, оскільки публічні закупівлі передбачають не тільки задоволення державних потреб, а й інтересів територіальних громад.

Отже, публічними закупівлями можна визнати сукупність відносин між учасниками та замовниками з приводу прозорого придбання останніми товарів, робіт послуг у відповідності до державних замовлень (річного плану) з дотриманням принципів максимальної економії та ефективності при умові рівності та добросовісної конкуренції.

Звісно можна об'єднати терміни публічних закупівель з тендерами та торгами. Наприклад Науменко С. М. [15, с. 244] вважає, що існують різні визначення публічних закупівель, до яких відносить тендер, конкурсні торги, торги, закупівлі, постачання та публічні закупівлі, що ототожнюються, на думку автора в публічні закупівлі. Але дані поняття не можуть бути синонімами, оскільки несуть різне змістовне навантаження та сильно відрізняються. Так, закупівлі не можна ототожнювати з публічною закупівлею, оскільки останні є однією з їх складових (закупівлі, наприклад, можуть здійснюватися представниками бізнесу та громадянами без участі держави, що ми також маємо на меті детально проаналізувати).

Тендер є значно вужчим поняттям, ніж публічні закупівлі, оскільки є конкурентною процедурою, а публічні закупівлі передбачають також неконкурентні процедури (наприклад переговорні процедури).

Оцінивши відповідність застосування термінів у сфері публічних закупівель, можна зробити маленький висновок, що сьогодні існує певна плутанина та ототожнення основних понять і термінів не тільки в науковій літературі, а й нормативно-правовій базі, що негативно впливає на організацію та проведення публічних закупівель в Україні. Так, у діючій нині Постанові КМУ «Питання Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства» від 20.08.2014 р. № 459 з останніми змінами та доповненнями від 29.09.2019 р. багато разів вживається термін «закупівлі», «публічні закупівлі» та «публічні закупівлі», чим підтверджується неузгодженість понятійного апарату. Наразі

триває процес заміни всіх вищезгаданих термінів на один єдиний – «публічні закупівлі».

Маючи на меті привести до зразку Закон України «Про публічні закупівлі» та Господарського кодексу України (ГКУ) [17], потрібно доповнити Закон інформацією щодо державного замовлення. Так, Кодексом визначено, що державне замовлення є засобом державного регулювання економіки шляхом формування на договірній основі складу та обсягів продукції (робіт, послуг), необхідної для пріоритетних державних потреб, розміщення державних контрактів на поставку (закупівлю) цієї продукції (виконання робіт, надання послуг) серед суб'єктів господарювання, незалежно від їх форми власності.

В Законі України «Про публічні закупівлі» термін «контракт» застосовується лише для означення трудових договорів, а угода між замовниками і учасником розглядається, як – господарський договір, що укладається між замовником і учасником за результатами проведення процедури публічної закупівлі та передбачає платне надання послуг, виконання робіт або придбання товару [1]. Тому в Господарському кодексі України термін «контракт» має також бути замінений на договір.

При формуванні понятійного апарату у сфері публічних закупівель неможливо не згадати про основні принципи здійснення публічних закупівель, згідно із законом до цих принципів належать: відкритість та прозорість на всіх стадіях закупівель; добросовісна конкуренція серед учасників; максимальна економія, ефективність та пропорційність; недискримінація учасників та рівне ставлення до них; об'єктивне та неупереджене визначення переможця процедури закупівлі/спрощеної закупівлі; запобігання корупційним діям і зловживанням

Також при формуванні понятійного апарату у сфері публічних закупівель хочемо звернутися до окремої думки двох науковців, це Кічік К. В., який зазначив що закупівлі, в які входять «державні та муніципальні закупівлі, закупівлі державних корпорацій, суб'єктів природних монополій» [18] та Новаковець В. М., який каже, що специфічний інструмент фінансово-правового регулювання правовідносин щодо формування, раціонального розподілу та

ефективного використання публічних фондів коштів, що застосовується у процесі реалізації публічного інтересу при придбанні товарів, робіт і послуг за публічні кошти [19].

Отже, процес придбання замовником товарів, робіт, послуг, необхідних для його повного та ефективного функціонування, який відбувається у визначеному законодавством про публічні закупівлі порядку, у межах добросовісної конкуренції з метою забезпечення ефективності та максимальної економії державних коштів і найголовніше про що згадав Квач В. Ю., що роль публічних закупівель полягає в задоволенні потреб держави в товарах, роботах

та послугах, що будуть використані для реалізації нею своїх функцій з найменшими бюджетними витратами та з отриманням продукції належної якості [20].

Після формування понятійного поняття для публічних закупівель пропонуємо перейти до наступного поняття, а саме «тендер».

Тендер вважається найчеснішим способом отримання державних коштів, який, найімовірніше, має забезпечити найкращий результат як для замовника, так і для переможця тендеру. Основні принципи тендерного процесу були застосовані до багатьох сфер бізнесу, таких як закупівля товарів, пошук постачальників послуг, бізнес-консалтинг або вибір основних підрядників для будівельних робіт. В останні роки поняття «тендер» міцно увійшло у повсякденне життя, більшість людей розуміє, що мається на увазі під «тендером», але все ж не буде зайвим дати наукове визначення цього слова.

Тендер – це пряме запозичення англійського слова «tender», що використовується на позначення торгів, конкурсів. Спочатку це поняття використовувалося лише в будівництві і у виробничій сфері, пізніше повільно було впроваджено у сферу послуг. Відповідно до 1-ої Статті чинного Закону України «Про публічні закупівлі» від 25.12.2015 № 922-VIII (далі – Закон №922),

тендер (торги) «здійснення конкурентного відбору учасників з метою визначення переможця торгів згідно з процедурами, установленими Законом»

За визначенням Сучасного економічного словника, тендер – «конкурентна форма способів закупівель – відбору пропозицій на поставку товарів, надання послуг або виконання робіт – за заздалегідь оголошеними в документації умовами, в обумовлені терміни на принципах змагальності, справедливості та ефективності. Контракт укладається з переможцем тендера – учасником, який подав найкращу пропозицію, що відповідає усім вимогам документації» [2].

За Бункіною М. К. та Семеновим А. М., тендер – «змагання підприємців за отримання замовлень на будівництво чи поставку обладнання, пропозиція щодо товарів, що поступили на торги, повідомлення про поставку за ф'ючерсним контрактом» [3].

Сутність конкурсних торгів (тендерів) полягає в тому, що покупець (замовник) оголошує конкурс для продавців (постачальників) на товар або послуги із заздалегідь визначеними характеристиками; порівнює отримані пропозиції; після порівняння підписує договір (контракт) з тим продавцем або підрядником, який запропонував найбільш вигідні для покупця (замовника) умови.

Метою проведення тендеру є вибір найкращої пропозиції. Тендер проводиться зазвичай на безоплатній основі відповідно до певних правил. Таким чином, за більш спрощеним визначенням, тендер – це процес вибору виконавця на конкурсній основі.

Також тендерні торги ще називають аукціоном навпаки або «редукціоном». Якщо в звичайному аукціоні виграє той, хто запропонує найвищу ціну, то в тендері – той, хто дасть найвигіднішу пропозицію. Участь в тендерах (так званий «тендерний бізнес») – це нові перспективи для будь-якого бізнесу. Як правило, переможець отримує великий і довгостроковий замовлення на вигідних умовах. А це дає додаткові можливості для розвитку.

Отже, Закон № 922 надає можливість застосування тільки двох процедур, що передбачають проведення конкурентного відбору учасників:

- ✓ відкриті торги;
- ✓ конкурентний діалог.

Цілі проведення тендеру такі:

- залучення найкращих фахівців і компаній, здатних надати організатору консалтингові (тренінгові, рекрутингові та інші) послуги на високому професійному рівні;

- вибір найкращої пропозиції з надання консалтингових (тренінгових, рекрутингові і т. д.) послуг [2].

Сучасні тендери класифікують за кількістю можливих учасників та можливістю внесення змін у конкурсні вимоги.

Отже, за кількістю учасників виділяють два типи тендерів.

Про відкритий тип. У цьому типі конкурсу можуть брати участь усі бажаючі, інформація про проведення таких торгів має бути розміщена заздалегідь, це є обов'язковою умовою. Вільний доступ до участі в торгах забезпечує велику кількість пропозицій і дозволяє вибрати найбільш оптимальний варіант. Відкритий тип дозволяє придбати товар або обрати послугу за найбільш вигідними умовами, тож саме відкриті торги є головним способом конкурсних закупівель.

Про закритий тип. Учасниками є виключно постачальники, які отримали офіційне запрошення. Застосовується у разі закупівель для потреб безпеки чи оборони, коли закупівлі можуть бути пов'язані з державною таємницею або якщо закуповується технічно складне обладнання, яке має вузьке коло постачальників. Закупівлі, які проводяться через закритий конкурс, повинні бути узгоджені з певними державними структурами, оголошення про проведення закритих торгів не публікується і не поширюється у засобах масової інформації (ЗМІ).

За можливістю внесення змін до вимог усі тендери поділяються також на два типи.

Про одноетапний тип. У цій формі конкурсу переговори не передбачені, а учасники подають усі документи як для участі в тендері, так і з розрахунком стати переможцем.

Про двоетапний тип. Такі торги можуть бути як відкритими, так і закритими. Ця форма торгів застосовується у разі, коли замовнику необхідно

закупити складну продукцію, тож немає можливості остаточно сформулювати необхідні вимоги до предмету закупівлі. У цьому випадку на першому етапі замовник визначає з постачальниками їхні можливості у вирішенні завдання.

Замовник вивчає пропозиції, що надійшли (ціни не вказані), коригує свої вимоги і вносить доповнення і зміни до конкурсної документації. Другий етап конкурсу проходить з тією ж кількістю учасників, які повторно надають свої пропозиції, але вже допрацьовані з урахуванням змін в конкурсній документації та містять ціни.

Пороги закупівель визначаються відповідно до п. 1 ст. 2 Закону № 922 [1] і про це мова буде йти у наступному підрозділі.

Класифікація тендерів за предметом закупівлі наступна:

- спрямовані на покупку товарів;
- спрямовані на покупку послуг;
- спрямовані на покупку робіт.

Який тендер з вищевказаних вибрати – залежить від потреби і від мети закупівлі: наприклад, чи потрібні товари, чи поставка цих товарів. Але слід зауважити, що, якщо при проведенні замовником закупівлі товарів передбачається також закупівля послуги, пов'язаної з постачанням таких товарів, то предметом закупівлі в такому разі є саме товари. Головна умова – вартість послуги не перевищує вартості самих товарів (Наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України «Про затвердження Порядку визначення предмета закупівлі» від 17.03.2016 № 454) [4].

1.2. Генеза законодавства про публічні закупівлі в Україні

Розвиток у зміні підходів до ролі і значення системи публічних закупівель дозволила вважати її інструментом реалізації теорії суспільного блага [21, с. 99].

Переходячи до теми генези публічної закупівлі, варто зазначити, що Україна є одним із основних учасників економічного процесу не лише з точки зору виконання нею функцій контролю та регулювання, але й з точки зору того,

що вона виступає досить потужним отримувачем товарів, робіт і послуг.

проблема матеріально-технічного забезпечення виникає при реалізації державних програм. Загалом проблема вирішується закупівлею необхідних ресурсів, шляхом проведення тендерів. Публічна закупівля є основним інструментом регулювання попиту та пропозиції на певні види продукції,

оскільки являють собою придбання товарів, робіт і послуг за кошти державного бюджету [22].

Гене́за законодавства України про публічні закупівлі характеризується певними етапами. Раніше законодавець використовував поняття «державне замовлення», потім «державні закупівлі», і тільки зараз у законодавстві України

йдеться саме про теперішні «публічні закупівлі». Зміни обумовлені необхідністю приведення даного законодавства у відповідність до законодавства Європейського Союзу (ЄС) та подолання корупційної складової у процесі публічної закупівлі.

Визначення генезису системи законодавства України щодо публічних закупівель і її сутності є важливим елементом при дослідженні цієї теми, тому пропонуємо переглянути основні етапи становлення процедури публічної закупівлі.

Публічні закупівлі в Україні почали свій розвиток ще у дев'яності роки.

Наприклад перша Постанова КМУ № 871 від 1993 р. «Про затвердження Положення про порядок організації та проведення міжнародних торгів (тендерів) в Україні». Положення про порядок організації та проведення міжнародних торгів (тендерів) в Україні (частково втратило чинність), яке регулювало закупівлю на конкурсних засадах імпорту товарів (робіт, послуг) і вибір

інвестиційних проєктів у різних галузях економіки. Цей нормативно-правовий акт встановлював, що проведення міжнародних торгів (тендерів) є обов'язковим

під час здійснення закупівель по імпорту товарів (робіт, послуг) за рахунок

Державного валютного фонду або іноземних кредитів, наданих під гарантію Уряду і Національного банку.

Постанова КМУ від 29.02.1996 р. № 266 «Про Порядок формування та розміщення державних замовлень на поставку продукції для державних потреб і контролю за їх виконанням», Постанова КМУ від 4.06.1996 р. № 611 «Про заборону використання бюджетних коштів для закупівлі товарів (робіт, послуг) іноземного походження». Згодом виникла необхідність удосконалення процедури державних закупівель у рамках міжнародної співпраці, що призвело до прийняття блоку нормативно-правових актів, що регламентують публічні закупівлі з урахуванням міжнародних вимог Світової організації торгівлі (СОТ).

Також прийнято наступні акти: Постанова КМУ від 28.06.1997 р. № 694 «Про організацію та проведення торгів (тендерів) у сфері публічних закупівель товарів (робіт, послуг)», Постанова КМУ від 24.09.1997 р. № 1058 «Про створення єдиної системи закупівель товарів (робіт, послуг) за рахунок коштів державного бюджету та іноземних кредитів, що залучаються під гарантії КМУ», Постанова КМУ від 01.09.1998 р. № 1369 «Про здійснення торгів (тендерів) у будівництві».

Найважливішим етапом у становлення теперішньої цивілізованої ринкової економіки було прийняття Закону України «Про закупівлю товарів, робіт і послуг за державні кошти». Цей Закон мав багато недоліків, однак його прийняття вважалось для країни одним з найперспективніших шляхів раціонального та ефективного використання бюджетних коштів. Закон закріпив правові та економічні засади здійснення процедур закупівель товарів, робіт і послуг за рахунок державних коштів.

Метою цього Закону було створення конкуренції в публічній закупівлі, запобігання корупції, забезпечення прозорості процедур закупівель товарів, робіт і послуг за бюджетні кошти та досягнення оптимального і раціонального їх використання. Закон застосовувався до всіх закупівель товарів, робіт і послуг, що повністю або частково здійснювались за рахунок державних коштів, за

умови, що вартість предмета закупівлі для товару (товарів), послугів (послуг) становила або перевищувала 20 тис. грн., а для робіт - 50 тис. грн. [23].

Одним із основних недоліків чинної на той час системи публічних закупівель була низька мінімальна вартісна межа товарів, робіт і послуг для застосування процедур торгів, що в свою чергу спричиняло незацікавленість постачальників брати участь у торгах при здійсненні закупівель у незначних обсягах. Згодом, 20.03.2008 р. Закон України «Про закупівлю товарів, робіт і послуг за державні кошти» визнано таким, що втратив чинність [24].

Великий внесок здійснило прийняття ЦКУ та ГКУ, що відбулось в цілому на процедурі здійснення публічних закупівель.

Закон України «Про особливості здійснення закупівель в окремих сферах господарської діяльності» який прийнятий у 2012 році ст. 2 визначено, що замовники здійснюють закупівлі відповідно до Закону України «Про здійснення державних закупівель» з урахуванням особливостей, визначених Законом України «Про особливості здійснення закупівель в окремих сферах господарської діяльності». Згодом, 25.12.2015 р. на зміну Закону України «Про особливості здійснення закупівель в окремих сферах господарської діяльності» прийнято Закон України «Про публічні закупівлі». Відповідно до ч. 1 ст. 12

Закону України «Про публічні закупівлі» закупівля може здійснюватися шляхом застосування однієї з таких процедур: 1) відкриті торги; 2) конкурентний діалог; 3) переговорна процедура закупівлі. Особливо виділяється закупівля за рамковими

угодами. Згідно з ст. 13 Закону закупівля рамковими угодами здійснюється в порядку, передбаченому для проведення процедури відкритих торгів, з урахуванням вимог ст. 13 Закону, а рамкові угоди укладаються відповідно до вимог згаданої статті. При цьому на замовника покладається обов'язок здійснювати процедуру закупівель шляхом використання електронної системи

закупівель. Законодавець ставить окремі вимоги щодо функціонування електронної системи закупівель та кваліфікаційні критерії відповідності учасника. У ч. 2 ст. 16 Закону визначено три критерії: 1) наявність обладнання та матеріально-технічної бази; 2) наявність працівників відповідної кваліфікації,

які мають необхідні знання та досвід; 3) наявність документально підтвердженого досвіду виконання аналогічного договору. Закон України «Про публічні закупівлі» не містить критерії відповідності учасника, що мав місце у попередньому Законі України «Про здійснення державних закупівель» [25, с. 48].

Багато нормативних актів спрямована на регламентацію процедури електронних торгів. Особливо, постанова КМУ від 24.02.2016 № 166 «Про затвердження Порядку функціонування електронної системи закупівель та проведення авторизації електронних майданчиків» і накази Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 18.03.2016 р. № 473 «Про

визначення веб-порталу Уповноваженого органу з питань закупівель у складі електронної системи закупівель та забезпечення його функціонування», від 18.03.2016 р. № 477 «Про затвердження Порядку розміщення інформації про публічні закупівлі» та інші.

Виділимо наступну класифікацію торгів за предметом закупівлі:

- спрямовані на закупівлю товарів;
- спрямовані на закупівлю послуг;
- спрямовані на закупівлю робіт.

І постає питання який тендер з вищевказаних обрати? Це залежить від потреби та мети закупівлі: наприклад, чи потрібні товари, чи поставка цих товарів. Зауважимо, якщо при проведенні замовником закупівлі товарів передбачається також закупівля послуги, пов'язаної з постачанням таких товарів, то предметом закупівлі в такому разі будуть саме товари. Головною умовою є те, що вартість послуги не перевищує вартості самих товарів [4].

Сьогодні закупівлі відбуваються як спрощені, так і у формі відкритих торгів. Відкриті торги - одна з основних та найчастіше вживаних процедур закупівель яка складається з багатьох етапів.

Також до запровадження спрощених закупівель виділяли так допорогові закупівлі. «Допорогові» й «понадпорогові» закупівлі – це умовні назви закупівель

Про надпорогову, якщо очікувана вартість закупівлі дорівнює або перевищує 200 000 грн. і 1,5 млн. грн. для робіт, а також дорівнює або перевищує 1 млн. грн. для товарів і послуг та 5 млн. грн. для робіт (для замовників, які здійснюють діяльність в окремих сферах господарювання), то вона вважається «надпороговою» і підпадає під дію Закону України «Про публічні закупівлі».

Допорогова закупівля, очікувана вартість яких менша 200 000 грн. (для товарів, послуг) та 1,5 млн. грн. (для робіт), а також менша 1 млн грн для товарів і послуг, 5 млн грн – для робіт (для замовників, які здійснюють діяльність в окремих сферах господарювання), вважаються «допоровими». Допорові

закупівлі є першими закупівлями, які почали проводитися в Україні з використанням електронних засобів та дали офіційний старт пілотному на той час проєкту ProZorro.

Розглядаючи хронологію нормативних актів щодо допорових закупівель, потрібно звернути увагу на Порядок організації проведення допорових закупівель у разі використання електронної системи закупівель (далі – Порядок), затверджений Наказом Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 19.06.2017 № 892. У ньому зазначено, що «Департамент фінансової роботи та господарського забезпечення під час розміщення в електронній системі закупівель інформації про допорову закупівлю керується Порядком здійснення допорових закупівель, затвердженим наказом державного підприємства «Зовнішторгвидав України» від 13.04.2016 р. № 35 [8].

Також варто зазначити, що, вказаний Порядок Зовнішторгвидаву України втратив чинність і на його зміну вступив у дію наказ ДП «ПРОЗОРРО» № 10 «Про затвердження Інструкції про порядок використання електронної системи закупівель, вартість яких є меншою за вартість, що встановлена в абзацах другому і третьому ч. 1 ст. 2 Закону України «Про публічні закупівлі». Також 20.03.2019 р. ухвалений Наказ № 11 ДП «ПРОЗОРРО», який вносить зміни у нову Інструкцію.

Допорогова закупівля є тотожною до спрощеної закупівлі, але за думкою деяких фахівців, обидві закупівлі мають особливості і відповідно розмежовують їх [26].

Однак ми повністю згодні з тезою про те, що допорогові закупівлі відходять у старе та відповідно майбутнє за механізмом спрощеної процедури закупівель [27]. Отже спрощена закупівля є новою процедура, що в корінь замінила допорогові закупівлі, та яку застосовують з 19.04.2020 р., а саме з моменту набрання чинності закону («Про внесення змін до Закону України «Про публічні закупівлі» та деяких інших законодавчих актів України щодо вдосконалення публічних закупівель»).

Відповідно до Закону України «Про публічні закупівлі» у разі здійснення закупівель товарів, робіт і послуг, вартість яких не більше 50 тис. грн., замовник має дотримуватися засад здійснення публічних закупівель та може використовувати електронну систему закупівель, до цього числа входять електронні каталоги для закупівлі предметів. У разі здійснення таких закупівель без використання електронної системи закупівель замовник обов'язково має оприлюднити в електронній системі закупівель звіт про договір про закупівлю, заключений без використання електронної системи закупівель.

Спрощена закупівля застосовується якщо:

- придбання замовником товарів, робіт і послуг, вартість яких дорівнює або є більшою за 50 тис. грн. та є меншою за вартість, яка встановлена у пунктах ч. 1, 2 ст. 13 Закону України «Про публічні закупівлі».

- для замовників, зазначених у п. 1-3 ч. 1 ст. 2 Закону України «Про публічні закупівлі», за умови що вартість предмета закупівлі товару (товарів), послуги (послуг) дорівнює або перевищує 200 тис. грн., а робіт - 1,5 млн. грн., а також для замовників, визначених п. 4 ч.1 ст. 2 Закону, за умови що вартість предмета закупівлі товару (товарів), послуги (послуг) дорівнює або перевищує 1 млн. грн., а робіт - 5 млн. грн.

Не повністю розкритими, на наш погляд, є тенденції щодо прийняття нормативних актів, які передбачають можливість замовників закуповувати

окремі товари або послуги з очікуваною вартістю від 50 тис. до 200 тис. грн для товарів і послуг та до 1,5 млн. грн. для робіт за прямими договорами без процедурних етапів спрощеної закупівлі.

Так, станом на квітень 2021 р. у Верховній Раді України були зареєстровані кілька таких законопроектів: проект закону № 5289 від 19.03.2021 р. щодо спрощення організації та проведення процедур закупівель сільськими, селищними радами, міськими територіальними громадами; проект закону № 5097 від 18.02.2021 р. щодо уточнення деяких положень закупівлі товарів і послуг, що проводиться закладами професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти; проект закону № 5088 від 17.02.2021 р. «Про внесення зміни до ст. 3 Закону України «Про публічні закупівлі» щодо ефективної реалізації державної політики у сфері освіти»; проект закону № 4497 від 15.12.2020 р. «Про внесення змін до Закону України «Про публічні закупівлі» щодо спрощення деяких процедур закупівлі».

Отже, можна зробити підсумок, що аналіз генези законодавства про процедуру публічних закупівель свідчить нам про важливість регулювання та вдосконалення даної сфери. Тенденції розвитку законодавства демонструють обраний Україною шлях подолання корупції, впровадження новітніх технологій та створення зрозумілого алгоритму здійснення закупівель за державний бюджет. Перспективними та прогресивними напрямками стає удосконалення процедури спрощених закупівель та розробка дієвих механізмів захисту від недобросовісних учасників.

Висновок до I розділу

За результатами дослідження було визначено поняття «публічні закупівлі», як сукупність відносин між учасниками та замовниками з приводу прозорого придбання речовинними товарами, робіт послуг у відповідності до річного плану з дотриманням принципів максимальної економії та ефективності при умові рівності та добросовісної конкуренції.

Визначено різні підходи до визначення основних понять і термінів що в свою чергу призводить до погіршення організаційно-правового забезпечення, що в подальшому перешкоджає ефективному використанню коштів у сфері публічних закупівель. І тому нами було визначено про необхідність застосовувати тільки одне поняття – «публічні закупівлі». Пропонується визначати «публічні закупівлі», як сукупність відносин між учасниками закупівель та замовниками закупівель з приводу прозорого придбання останніми товарів, робіт послуг.

Проаналізовано розвиток законодавства про публічні закупівлі який в свою чергу свідчить про важливість регулювання даної сфери. Тенденції розвитку законодавства свідчать про обраний Україною шлях подолання корупції, впровадження новітніх технологій та створення зрозумілого алгоритму здійснення закупівель за державний кошт.

У другому пункті висвітлено генезу законодавства про публічні закупівлі в умовах європейського інтеграційного процесу та описано основні види процедур за якими здійснюються публічні закупівлі. Найголовніше чому розвиток законодавства про публічні закупівлі має бути дослідженим це через те, що Україна повинна бути прикладом для інших учасників економічного процесу серед інших країн, адже фінансова складова кожної країни є основним показником якості життя населення, що безперечно має турбувати кожного громадянина.

Новий Закон України «Про публічні закупівлі» приніс в сферу публічних закупівель низку нововведень, що мали на меті вдосконалити систему забезпечення ефективного та прозорого здійснення закупівель, створення конкурентного середовища, запобігання проявам корупції у цій сфері, розвиток добросовісної конкуренції.

Основні запровадження в Законі стосуються: обов'язкових спрощених закупівель, можливості виправляти помилки в тендерній пропозиції, механізму аномально низької ціни, нової системи оскарження закупівель, зростання штрафів за грубі порушення законодавства. Оскільки, процес розвитку

публічних закупівель триває, потрібно докладати всіх зусиль, аби державні тендери були більш зручними, простими, ефективними та чесними. Порівняння зміни законодавства дає змогу визначити плюси та мінуси процедури публічних

закупівель. З позитивного особливо виділяється те, що Україна обрала шлях боротьби з корупцією і для цього впроваджує безліч новітніх технологій та створює новий алгоритм здійснення закупівель. Перспективним напрямком є вдосконалення процедури спрощених закупівель. Розроблена система демонструє, що Закон про публічні закупівлі зобов'язує центральні органи влади

і підприємства монополісти зобов'язані проводити свої закупівлі через систему

ПРОЗОРРО і ця процедура є обов'язковою для всіх хто здійснює закупівлі за кошти держави. Основною і найцікавішою є процедура є відкритих торгів, яка має бути предметом ще не одного наукового дослідження.

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

РОЗДІЛ 2 ОСОБЛИВОСТІ УКЛАДАННЯ ДОГОВОРІВ ПРО ПУБЛІЧНІ ЗАКУПІВЛІ

2.1. Правова характеристика суб'єктів публічних закупівель

Для надання правової характеристики суб'єктам публічної закупівлі потрібно спершу визначитись з повним їх переліком, а саме до них входять: замовники, учасники та органи контролю.

1) Замовниками в публічній закупівлі виступають:

- юридичні особи, які провадять діяльність в окремих сферах господарювання та відповідають встановленим ознакам;
- органи державної влади та правоохоронні органи, органи влади АР

Крим та органи місцевого самоврядування;

- Пенсійний фонд України, цільові страхові фонди із страхування у зв'язку з тимчасовою непрацездатністю, від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань, медичного страхування та страхування на випадок безробіття [1];

- юридичні особи, які забезпечують потреби держави або територіальної громади.

2) Учасниками є:

- фізичні особи;
- фізична особа-підприємець (ФОП);
- юридичні особи – резиденти або нерезиденти;
- об'єднання учасників.

3) Органами контролю виступають:

- Мінекономрозвитку;
- Держказначейство;
- Рахункова палата;
- Антимонопольний комітет;
- Держаудитслужба.

Замовниками Згідно із Законом № 922 основним критерієм віднесення замовника до тих, хто застосовує процедури публічних закупівель, є некладення на нього обов'язку забезпечення суспільних потреб. На наш погляд замовники поділяються на 3 групи [1]:

1) «замовники-бюджетники» – органи державної влади, органи місцевого самоврядування та органи соціального страхування, створені відповідно до закону та які фінансуються з державного або місцевих бюджетів, також юридичні особи – установи, що фінансуються з державного або місцевих бюджетів (заклади охорони здоров'я, освіти, науки, культури та інші) прикладом таких бюджетників є Національний університет біоресурсів і природокористування України (НУБІП) який є юридичною особою, а саме відноситься до категорії установ (освітніх, наукових) є юридичною особою публічного права тобто здійснює свою діяльність для потреб держави, а саме отримання громадянами вищої освіти;

2) монополісти – суб'єкти господарювання (переважно державної або комунальної власності), які займають переважно монополієне становище у чітко перерахованих у Законі суспільно важливих видах діяльності (комунальні послуги, електропостачання, аеропорти і морські порти, залізничний і міський електроенергет тощо);

4) підприємства – державні або комунальні підприємства та їх об'єднання як юридичні особи, які забезпечують потреби держави або територіальної громади, якщо діяльність не здійснюється на промисловій чи комерційній основі.

Учасником Згідно із Законом № 922 є потенційний продавець для держави згідно із Законом називається «Учасник процедури закупівлі/спрощеної закупівлі» – фізична особа, фізична особа-підприємець чи юридична особа - резидент або нерезидент, у тому числі об'єднання учасників, яка подала тендерну пропозицію/пропозицію або взяла участь у переговорах у разі застосування переговорної процедури закупівлі [1].

Наразі в Україні мають право брати участь у процедурі закупівлі всі бажаючі, які мають статус юридичної або фізичної особи. Важливим є те, що

стосовно фізичної особи немає вимог про те, що така особа повинна бути зареєстрована приватним підприємцем, тобто це може бути будь-яка фізична особа (громадянин України, іноземний громадянин, особа без громадянства з правом легального перебування на території України). Натомість в частині юридичної особи важливо наголосити, що дочірні підприємства/компанії та/або філії без статусу юридичної особи не можуть від свого імені брати участь у процедурах закупівлі, а можуть це робити лише від імені юридичної особи. Таке саме обмеження існує щодо об'єднань (консорціумів) юридичних осіб без створення нової юридичної особи.

Окремо хочеться наголосити що раніше законодавство взагалі не містило формулювання «об'єднання учасників», а з'явилося воно у новій редакції Закону № 922. Тому давайте нагадаємо правові основи та форми ведення господарської діяльності об'єднання юридичних осіб.

Підприємствам дозволено на добровільних засадах об'єднувати свою господарську діяльність, а саме: виробничу, комерційну та інш., на умовах і в порядку, встановлених Господарським кодексом України та іншими законами [17].

Об'єднання підприємств вважається підприємство чи організація, утворена у складі двох або більше підприємств з метою координації їх виробничої, наукової та іншої діяльності для вирішення спільних економічних та соціальних завдань.

До них входять підприємства, утворені за законодавством інших держав, а підприємства України можуть входити до об'єднань підприємств, утворених на територіях іноземних держав.

Враховуючи напрям дослідження, а саме галузь адміністративного права, пропонуємо більш детально дослідити органи контролю у сфері публічних закупівель.

Вичерпний перелік уповноважених органів, які здійснюють державне регулювання та контроль у сфері публічних закупівель, визначено у ст. 7 Закону.

Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів є Міністерство економічного розвитку і торгівлі України (далі – Мінекономрозвитку) [1].

Основними завданнями якими займається Мінекономрозвитку у сфері публічних закупівель, відповідно до Положення про Міністерство економічного розвитку і торгівлі України, затвердженого постановою КМУ від 20.08.2014 р. № 459 (далі – Положення № 459), є:

- ✓ здійснення нормативно-правового забезпечення державного регулювання у сфері державних та публічних закупівель;

- ✓ узагальнення практики здійснення закупівель, зокрема міжнародної, вивчення, узагальнення та поширення світового досвіду з питань закупівель;

- ✓ здійснення щороку підготовки та подання до Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, Рахункової палати звіту, який містить аналіз функціонування системи публічних закупівель;

- ✓ надання узагальнених відповідей рекомендаційного характеру щодо застосування законодавства у сфері закупівель;

- ✓ здійснення міжнародного співробітництва у сфері закупівель;

- ✓ забезпечення функціонування веб-порталу та інформаційного ресурсу з питань публічних закупівель, а також здійснення їхнього наповнення [28].

Також слід зазначити, що відповідно до п. 3 ч. 1 ст. 7 Закону України «Про центральні органи виконавчої влади» основними завданнями міністерства як органу, що забезпечує формування та реалізує державну політику в одній чи кількох сферах, є, зокрема, інформування та надання роз'яснень щодо здійснення державної політики [1].

Відповідно до п. 1 Положення № 459 Мінекономрозвитку є головним органом у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері публічних закупівель [28].

Наступним на черзі для дослідження є Антимонопольний комітет України (АМКУ) він являється органом оскарження з метою неупередженого та ефективного захисту прав і законних інтересів осіб, пов'язаних з участю у процедурах закупівлі, утворює постійно діючу адміністративну колегію з розгляду скарг про порушення законодавства у сфері публічних закупівель [1].

Орган оскарження працює якщо учасники подають скаргу. Скарга подається суб'єктом оскарження у формі електронного документа через електронну систему публічних закупівель. За подання скарги справляється певна плата через електронну систему закупівель в день подання скарги, після чого

скарга автоматично вноситься до реєстру скарг і формується її реєстраційна картка, яка разом зі скаргою автоматично оприлюднюється в електронній системі закупівель. АМКУ протягом строку, що не перевищує трьох робочих днів внесення скарги до реєстру скарг, повинен розмістити в електронній системі

закупівель рішення наприклад про прийняття скарги або про припинення розгляду скарги.

У електронній системі публічних закупівель автоматично оприлюднюються прийняті органом оскарження рішення та розсилаються повідомлення тому хто здійснює оскарження та замовнику. Строк розгляду

скарги органом оскарження становить 10 робочих днів з дати початку розгляду скарги (може бути продовжено до 20 робочих днів) [1].

Важливим є те, що АМКУ перевіряє закупівлю в межах скарги. Тобто перевіряє лише ті документи чи пункти тендерної документацію, про які клопотав в скарзі Постачальник. Подаючи скаргу до АМКУ не можна попросити перевірити закупівлю повністю, чи немає десь в ній порушень. Потрібно зазначати в скарзі конкретні моменти, які постачальник вважає порушенням законодавства. Під час розгляду скарги це суті процедура закупівлі призупиняється.

Згідно з ч. 21 ст. 18 Закону протягом одного робочого дня після прийняття рішення за результатами розгляду скарги орган оскарження в електронній системі закупівель надає інформацію про резолютивну частину рішення та

протягом трьох робочих днів з дня його прийняття розміщує рішення в електронній системі закупівель [1]. Рішення органу оскарження набирають своєї сили з дня їх прийняття та є обов'язковими для виконання, особами, яких вони стосуються [1].

Наступним в нашому списку являється також центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державного фінансового контролю та здійснює контроль у сфері публічних закупівель – Державна аудиторська служба України (Держаудитслужба).

Моніторингом процедури закупівлі, є аналіз дотримання замовником законодавства з сфери публічних закупівель під час проведення процедури закупівлі, укладення договору про закупівлю, протягом його дії з метою запобігання порушенням законодавства [4] (п. 14 ч. 1 ст. 1 Закону).

Моніторинг процедури закупівлі здійснюється протягом проведення процедури закупівлі, укладення договору про закупівлю та його дії.

Підставами початку моніторингу та сам процес проведення моніторингу публічних закупівель визначається Законом, та не містить у собі чогось загадкового та цікавого. Насамперед Держаудитслужба за допомогою огляду під час процесу закупівлі дає можливість замовнику усунути порушення, які були виявлені під час моніторингу без заходів примусу на нього.

Моніторинг охоплює всі дії замовника, які були здійснені ним під час проведення процедури закупівлі від початку і до самого кінця (виконання договору) і він не проводиться на відповідність тендерної документації вимогам Закону, особливим є те, що моніторинг не зупиняє проведення процедур закупівель, визначених цим Законом.

У той же час, процедури закупівель на предмет дотримання закону можуть перевірятись Державною аудиторською службою (ДАСУ) під час планової чи позапланової виїзної перевірки.

Потім, згідно з результатами перевірок, аудитори можуть відповідно до ч. 11 ст. 9 Закону, якщо замовник не усунув визначене у висновку порушення, що призвело до невиконання ним вимог, передбачених Законом, а також висновок

не оскаржено до суду, орган державного фінансового контролю після закінчення строку на оскарження до суду, визначеного у ч. 10 цієї ст., за результатами моніторингу вчиняє дії щодо притягнення до адміністративної відповідальності за порушення законодавства у сфері публічних закупівель [1].

Ще одним органом який здійснює контроль від імені Верховної Ради України у сфері публічних закупівель є Рахункова Палата (РП), яка здійснює свої повноваження у цій сфері відповідно до Конституції та законів України.

Саме Рахункова Палата здійснює контроль за надходженням коштів до бюджету України та за використанням цих коштів.

Якщо порівнювати РП із іншими органами які здійснюють контроль у сфері публічних закупівель, то вона є досить схожою у частині перевірки закупівель та складенням адміністративного протоколу про порушення із Державною аудиторською службою.

За кошти Державного бюджету РП здійснює державний зовнішній фінансовий контроль щодо здійснення закупівель стосовно всіх стадій закупівель і включає перевірку та аналіз законності та ефективності здійснення закупівель, дотримання передбачених процедур, оцінку своєчасності отримання товарів, послуг та проведення робіт.

За планом роботи РП шляхом здійснення державного зовнішнього фінансового контролю перевіряє процедуру публічної закупівлі за наявності на те, законних підстав.

Дана перевірка містить в собі аналіз законності та ефективності здійснення закупівель, дотримання закупівельних процедур, аналіз стану прозорості та додержання встановлених принципів здійснення публічних закупівель

У разі виявлення порушень РП складає протокол про адміністративне правопорушення відповідно до ст. 164-14 Кодексу України про Адміністративні правопорушення (КУпАП) [29].

Відповідно до Закону України «Про доступ до публічної інформації» у засобах масової інформації регулярно оприлюднюються звіти про здійснені

заходи державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту), а також плани роботи та рішення РП на офіційному веб-сайті [30].

Через відсутність договору про закупівлю, набрання законної сили рішенням суду про визнання результатів процедури закупівель недійсними або невідповідність договору про закупівлю результатам аукціону потрібно звертатись до Державної казначейської служби України.

ДКСУ це центральний орган виконавчої влади, діяльність якого спрямовується та координується Кабінетом Міністрів України (КМУ).

До моменту реєстрації договору та наступної його оплати, ДКСУ має здійснити перевірку документів на предмет їх відповідності вимогам законодавства, саме тому ці документи не потрібно роздруковувати та надавати до ДКСУ [1].

Головною функцією є те, що ДКСУ в окремих випадках може зупиняти платежі за договором у разі набрання законної сили рішенням суду про визнання результатів торгів недійсними. Ця підстава надає можливість призупиняти оплату навіть на етапі виконання договору.

Отже, дане дослідження з точки зору адміністративного права, показує, що процедура публічних закупівель містить в собі низку органів адміністративного контролю, що дозволяє виявити ризики і вживати ефективні заходи щодо їх мінімізації.

2.2. Порядок проведення публічних закупівель

У даному розділі розглянемо, на наш погляд, найцікавіше питання нашого дослідження, а саме до порядок проведення публічних закупівель.

Всі процедури мають етапи, між якими є час для тих, чи інших дій замовника й виконавця.

Першим етапом проведення процедури публічної закупівлі або ще тендера є оголошення на електронному майданчику ProZorro про державні торги.

Так, учасник, фізична або юридична особа, яка планує взяти участь у публічній закупівлі, має спочатку зареєструватись на електронному майданчику і тільки після цього зможе знайти для себе відповідний тендер. Після того, як відповідний тендер знайдено, необхідно дослідити правила участі в закупівлі, підготувати та подати повний пакет потрібної документації та в обмежені терміни подати свою пропозицію через авторизований майданчик.

Під час подачі заявок на участь у тендері, учасники можуть задавати замовнику запитання, стосовно потрібної документації. Право на запитання дається, якщо до закінчення строку на публікацію пропозиції залишилося не менше 10 робочих днів. На відповідь замовнику надається 3 робочі дні. В ході запитань та відповідей замовник може змінити деякі умови, стосовно документації. Повідомлення про зміни в умовах тендеру надаються кожному учаснику закупівель. Після чого, останні мають право або оновити пропозицію, або відмовитись від участі.

Після подання пропозицій, за умови достатньої кількості учасників, оголошується проведення аукціону і тільки тоді система розкриває ціни, пропоновані учасниками, й сортує їх від більшої до меншої. Аукціон проходить в 3 етапи – на яких учасники знижують ціну своєї пропозиції.

Обмежень щодо зменшення ціни не існує. На кожному з трьох етапів учасники можуть стежити, як проходить тендер та за тим, хто залишається у грі.

Після останнього етапу ставок система генерує всі пропозиції публічними для учасників, тобто кожен може зайти на електронний майданчик та побачити ціни, умови надання предмету закупівлі, а також документи, які підтверджують кваліфікацію потенційних виконавців.

Очевидним для всіх є те, що пропозиція має бути найвигіднішою для замовника і саме тому їх було розташовано від найнижчої до найвищої цінової пропозиції, і найдешевша розглядається в першу чергу, на її розгляд замовнику надається п'ять робочих днів. Якщо перший учасник відповідає всім умовам торгів (документація, кількість учасників, наявність схожих контрактів),

замовник має право оголосити його переможцем одразу, без розгляду інших заявок.

У випадку продовження розгляду інших заявок, тоді вже розглядається не тільки найдешевша пропозиція, але й форми оплати, гарантія, інші витрати, можливі строки для надання послуги.

Публічні закупівлі закінчуються визначенням переможця, або ж скасуванням тендеру, якщо переможця не вдалося визначити.

Після визначення переможця публічних закупівель, на електронному майданчику публікується намір замовника укласти договір. Ті, хто не виграв мають право звернутись до замовника для надання пояснень чому їх пропозиція не була вигідною. І найголовніше, що потрібно виділити не те, що інші можуть подати скаргу до комітету якщо були якісь процедурні порушення з боку замовника або переможця чи інших учасників.

Досліджуючи та розкриваючи порядок проведення публічних закупівель, на наш погляд доцільно розглянути більш детально хоча б одну процедуру окрему, оскільки це має набагато краще розкрити всю суть даного питання.

Для цього ми обрали процедуру відкритих торгів.

Відкриті торги це найбільш вживана процедура, а тому вартує до себе такої уваги. Перш за все, відповідно до Закону виділяють звичайну процедуру відкриті торги та дещо незвичну відкриті торги з публікацією англійською мовою.

Відкриті торги поділяються на п'ять етапів, а відкриті торги з публікацією англійською мовою на шість (додатковий шостий етап: публікація частини оголошення англійською мовою).

Як ми вже виділили публічні закупівлі розпочинається з оголошення. Так з моменту публікації оголошення про початок закупівлі учасники подають свої пропозиції, запитання та вимоги. І також що було нами виділено, що учасники можуть подавати скаргу на опубліковане оголошення [31].

Що стосується запитань, то будь-який учасник може з моменту опублікування оголошення звернутись до Замовника, щоб уточнити якусь інформацію про закупівлю.

Далі за аналогією, учасник може звернутись до замовника з вимогою усунути порушення, яке, у нього з'явилося в процесі закупівлі.

І найцікавіше це скарга, тобто офіційне звернення до органу оскарження.

Скаргу можна подати також з дати оголошення закупівлі але це право діє чотири дні з моменту оголошення закупівлі.

В процесі розгляду запитання, скарги або вимоги, відповідь надається через офіційний майданчик, на якому і було розміщено оголошення.

Замовник повинен обов'язково надати відповіді на всі запитання, скарги та вимоги учасників або його процес призупиняється і не переходить в наступний

етап - аукціон, якщо він не встиг відповісти на всі запитання, скарги та вимоги, процедура зупиняється. Для відновлення замовник повинен відновити процедуру шляхом внесення змін до кінцевого терміну періоду подання пропозицій, пролонгувавши цю дату та надавши відповідь на запитання, скаргу або вимогу, і тоді процес відновиться.

Тобто, учасники мають право надати пропозиції щодо участі у процедурі закупівлі з моменту публікації Замовником оголошення і аж до закінчення терміну завершення приймання пропозиції.

Отже можна зробити маленький висновок, що під час подання пропозицій у кожного є право на внесення змін до оголошення та тендерної документації.

Але наслідком внесення таких змін є те, що після цього потрібно оновити дату завершення терміну надання пропозицій таким чином, щоб до дати закінчення

прийому пропозицій залишалось до семи календарних днів, а також потрібно врахувати, що учасники можуть надавати свої скарги, запитання та вимоги на які потрібно в обов'язковому порядку відповісти.

Після всіх цих маніпуляцій та процедурних моментів, завершується період на подання пропозицій і в кабінеті учасника з'явиться посилання на аукціон по

якому можна перейти та дивитись за ходом аукціону і оскільки процес проведення публічних закупівель є публічним то він є доступний до огляду для

будь-кого.

Однією «фішкою» якою ми хочемо поділитися це те, що Ви як учасник маєте право визначити деякі дані як конфіденційну інформацію за ст. 28 нашого Закону [1], але в Законі перелічені випадки, в яких інформація не може бути визначена конфіденційною. Така конфіденційна інформація доступна до перегляду Замовнику, органу оскарження та центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державного фінансового контролю, але звісно без права на передання такої інформації третім особам без Вашого дозволу.

Наступним етапом у відкритих торгах є визначення переможця, а саме приймається рішення тендерного комітету про намір укласти договір. Процедура скасовується або визнається такою, що не сталася, якщо на якомусь із етапів була присутня одна або декілька причин, що перелічені ст. 32 нашого Закону [1].

Для більшого поглиблення у тематику а також детального аналізу пропонуємо розглянути наш приклад процедури відкритих торгів.

Враховуючи профільний напрям нашого університету ми вирішили взяти приклад публичних закупівель, які стосуються сфери екології.

Пропонуємо розглянути закупівлю №8246304 див. Рисунок 1 на основі якої ми зможемо виконати завдання магістерської кваліфікаційної роботи.

Закупівля №8246304 Підписано КЕП/УЕП

Звершено

Договір №01-098990-20

Бюджет
300 000,00 грн. без ПДВ

Мінімальний крок аукциону
1% або 3 000,00 грн.

Подати пропозицію

Гарантія **6 000 грн.**

Перегляд аукциону

Юридична допомога

Довідка МВС

71310000-4 Консультаційні послуги у галузях інженерії та будівництва Підготовка звіту з оцінки впливу на довкілля по об'єкту будівництва «Реконструкція ПС 750 кВ "Південнодонбаська" з влаштуванням обладнання в комірці шунтуючого реактора 750 кВ ПЛ Донбаська ф А, В, С Донецька обл., Никольський район, с. Кременівка, вул. Южнодонбаська, 1 (інв.№ новий)»

Інформація, що вимагається част.2 ст.21 Закону України «Про публічні закупівлі», яка не вказана у оголошенні про проведення відкритих торгів, вказана у тендерній документації. Джерело фінансування - кошти підприємства Підготовка звіту з оцінки впливу на довкілля по об'єкту будівництва «Реконструкція ПС 750 кВ "Південнодонбаська" з влаштуванням обладнання в комірці шунтуючого реактора 750 кВ ПЛ Донбаська ф А, В, С Донецька обл., Никольський район, с. Кременівка, вул. Южнодонбаська, 1 (інв.№ новий)» 71313440-1 Сховати

Прийм пропозицій	Аукціон	Кваліфікація	Звершено
15 дн		38 дн	18 дн
з 18.11.2020 20:51 по 04.12.2020 10:00	з 07.12.2020 13:11	з 07.12.2020 13:50 по 14.01.2021 17:17	з 14.01.2021 17:17 по 02.02.2021 10:46

Організатор: ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "НАЦІОНАЛЬНА ЕНЕРГЕТИЧНА КОМПАНІЯ "УКРЕНЕРГО"

Форма проведення закупівлі: Відкриті торги

Категорія: 71310000-4 Консультаційні послуги у галузях інженерії та будівництва

Назва і Тип: НАЦІОНАЛЬНА ЕНЕРГЕТИЧНА КОМПАНІЯ "УКРЕНЕРГО"

Рисунок 2.1 Закупівля №8246304 Джерело: <https://smarttender.biz/publicni-zakupivli-prozorro/44080069/>

Починаючи з витрат на аналіз нашої закупівлі, то з Рисунок 1 бачимо, що до даного тендеру потрібна була банківська гарантія у розмірі 5 000 грн., яку потрібно оплатити до кінця прийняття пропозицій. Тому вже на основі цієї закупівлі виділяємо для себе таку потребу, як банківська гарантія яку потрібно обов'язково оплатити.

Наступним, на що потрібно звернути увагу, це сума пропозицій. Пропонуємо детально розглянути приклад з Рисунок 2.

Тендер   Запитання   Вимоги/скарги на умови закупівлі   Відгуки Dozorro   **NEW** Аналіз конкуренції

Результати аукціону

Учасник	Сума пропозиції, грн.	Статус	Скарги
<ul style="list-style-type: none"> ТОВ "Компанія "Центр ЛТД" Пропозиція підписана КЕП/УЕП 	140 000,00 без ПДВ	<p>Дискваліфікований</p> <p>Вимога про обґрунтування аномально низької ціни, до 09.12.2020 00:00</p> <p>Вимога про усунення невідповідностей, до 11.12.2020 18:42</p>	1
<ul style="list-style-type: none"> ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "НАУКОВО ПІДПРИЄМСТВО "ЕКСПЕРТНИЙ ЦЕНТР" Пропозиція підписана КЕП/УЕП 	239 000,00 без ПДВ	<p>Переможець</p> <p>Вимога про усунення невідповідностей, до 13.01.2021 17:17</p>	
<ul style="list-style-type: none"> ТОВ "НАУКОВО-ВИРОБНИЧЕ ПІДПРИЄМСТВО "УКРЕКОПРОЕКТ" Пропозиція підписана КЕП/УЕП 	239 999,00 без ПДВ	Не розглянуто	1
<ul style="list-style-type: none"> ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "НАУКОВО-ВИРОБНИЧЕ ОБ'ЄДНАННЯ "ЕКОАЛЬЯНС" Пропозиція підписана КЕП/УЕП 	240 000,00 без ПДВ	Не розглянуто	1
<ul style="list-style-type: none"> ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "НАУКОВО-ВИРОБНИЧЕ ПІДПРИЄМСТВО "АГРОПРОЕКТ УКРАЇНА" Пропозиція підписана КЕП/УЕП 	269 000,00 без ПДВ	Не розглянуто	

Рисунок 2.2 Учасники закупівлі №8246304 Джерело: <https://smarttender.biz/public/chni-zakupivli-prozorro/14080069/>

Як ми бачимо ТОВ «Компанія «Центр ЛТД», надає найвигіднішу ціну за свої послуги. Проте, як бачимо учасника було дискваліфіковано через відсутність обґрунтування аномально низької ціни у певний строк.

Нагадаємо, що відповідно до Закону аномально низька ціна це ціна яка є найбільш економічно вигідною тендерною пропозицією за результатами аукціону, яка є меншою на 40 або більше відсотків від середньоарифметичного значення ціни тендерних пропозицій інших учасників на початковому етапі аукціону, або є меншою на 30 або більше відсотків від наступної ціни тендерної пропозиції за результатами проведеного електронного аукціону [1].

Аномально низька ціна вираховується автоматично на сайті закупівлі за умови достатньої кількості учасників тендеру. Слід зазначити, що Законом не визначено єдиний механізм обґрунтування аномально низької ціни і як визначити це обґрунтування належним, теж незрозуміло.

Але замовник може наперед зазначити в тендерній документації, як та де саме повинно бути обґрунтування цієї ціни, а також що обов'язково має бути зазначено у ньому.

Наступне, на що ми пропонуємо звернути увагу із Рисунку 2 це позиція ТОВ «НП «ЕКСПЕРТНИЙ ЦЕНТР», яка займає другу сходинку в закупівлі, тому що вони дали найменшу вартість послуг з всіх допустимих. З цього слідує, що запропонована вартість послуг має бути обґрунтованою та максимально чітко прерахованою для гарантованої перемоги у тендері.

Також, з Рисунку 2 бачимо, що ТОВ «НП «ЕКСПЕРТНИЙ ЦЕНТР» мав вимогу про усунення невідповідностей протягом доби відповідно до ст. 16 нашого Закону. Зауважуємо що дана вимога є особливістю тільки для процедури відкритих торгів

Зазвичай такі вимоги надсилаються, щоб учасник додав певні документи, а саме завірени акти та договори на схожу процедуру за договором.

Після виконання всіх вимог замовника підписується договір з переможцем відкритих торгів, як ми можемо переглянути на Рисунку 3

Договір

Учасник	Сума по договору, грн.	Статус
 ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "НАУКОВЕ ПІДПРИЄМСТВО "ЕКСПЕРТНИЙ ЦЕНТР"	286 800,00 з ПДВ	Підписаний
Назва документа	Тип документа	Дата модифікації
 Договір 01-098990-20 від 02.02.21р.pdf	Підписаний договір	02.02.2021 10:44
 sign.p7s		02.02.2021 10:46

Рисунок 2.3 посилання на договір Джерело:
<https://smarttender.biz/publicni-zakupivli-prozorro/14080069/>

3. Номенклатурою можна ознайомитись на Рисунку 4, з нею важливо ознайомитись, для правильного її зазначення в акті надання послуг.

Номенклатура

Назва	Кількість	Період постачання	Місце постачання
71310000-4 Консультаційні послуги у галузях інженерії та будівництва Підготовка звіту з оцінки впливу на довкілля по об'єкту будівництва «Реконструкція ПС 750 кВ "Південнодонбаська" з вилученням обладнання в комплекті: синхронного реактора 750 кВ ПЛ Донбаська Ф. А. В. С. Донський обл. -Хмельницький район с. Коменське вул Южгородська, 1 (св.18 номер)»	1 посл	по 15.06.2021	Згідно з документацією, Україна

Код ДК021: 71310000-4 Консультаційні послуги у галузях інженерії та будівництва

Рисунок

2.4

Номенклатура

закупівлі

Джерело:

<https://smarttender.biz/publiczni-zakupivli-prozorro/14080069/>

Далі, з сайту нашої закупівлі будь хто також може ознайомитись з матеріалами тендерної документації див. Рисунок 5, які звісно можна переглянути або завантажити на свій пристрій та детально ознайомитись з матеріалами. Пропонуємо розглянути на деякі елементи тендерної документації див. Додаток А 1 та Додаток А 2.

Тендерна документація

Назва документу

Тип документу

📄 Титул звіт Південнодонбаська.pdf
Дата модифікації 18.11.2020 20:28

📄 ТД_01_098990_(Звіт Південнодонбаська).docx
Дата модифікації 18.11.2020 20:28

📄 звіт.pdf
Дата модифікації 18.11.2020 20:29

Рисунок

2.5

Тендерна

документація

закупівлі

Джерело:

<https://smarttender.biz/publiczni-zakupivli-prozorro/14080069/>

Також на електронному майданчику можна ознайомитись з важливими датами див. Рисунок 6, а саме: дата останніх змін, період уточнень, прийом пропозицій, період аукціону. А також ознайомитись з короткою інформацією про закупівлю: вид предмету, сума оплати, номер плану та номер ID у Prozorro.

НУ	Важливі дати		1
	Дата останніх змін	02.02.2021 10:46	
	Період уточнень	з 18.11.2020 20:31 по 24.11.2020	
	Прийом пропозицій	з 18.11.2020 20:31 по 04.12.2020 10:00	
	Період аукциону	з 07.12.2020 13:11 по 07.12.2020 13:50	
Про закупівлю Друквати оголошення про проведення PDF			
НУ	Вид предмету закупівлі	Послуги	1
	Оплата за участь	510.00 грн.	
	ID у Prozorro	1909e0e9a9964edeaedf5ce6b6a53170	
	Номер плану	UA-P-2020-11-18-006219-c	

Рисунок 2.6 Важливі дати закупівлі Джерело:

<https://smarttender.biz/publicni-zakupivli-prozorro/14080069/>

І найголовніше з чим потрібно ознайомитись учаснику під час участі у закупівлі це умови оплати див. Рисунок 7. У цьому випадку діяли не найгірші умови оплати, а саме 20%/20%/60 де учасник надає послугу маючи 20% передоплати. Тому що в багатьох випадків замовники фінансуються за рахунок державного бюджету і в таких випадках майже завжди ми будемо стикатись із 100% післяплатою. Тобто якщо послуга надається один рік то це рік безоплатної роботи, що для когось може бути критичним недоліком.

Умови оплати

Подія	Період оплати	Розмір
Дата виставлення рахунку Опис: Замовник здійснює авансовий платіж у розмірі 20% від суми Договору, протягом 15 (п'ятнадцяти) банківських днів з дня підписання Договору та виставлення рахунку Виконавцем	15 банківських днів	Аванс: 20%
Інша подія Опис: На етапі початку виконання III етапу процедури ОВД, Замовник здійснює оплату у розмірі 20% від суми Договору, протягом 25 (двадцяти п'яти) банківських днів з дати розміщення в Єдиному реєстрі ОВД Звіту з ОВД, Оголошення про початок ГО Звіту з ОВД та на підставі виставленого Виконавцем рахунку	25 банківських днів	Аванс: 20%
Інша подія Опис: Кінцевий розрахунок за даним Договором за надану послугу в розмірі 60% від суми Договору, здійснюється Замовником протягом 25 (двадцяти п'яти) банківських днів з дати розміщення Висновку з ОВД Звіту з ГО в Єдиному реєстрі ОВД на підставі підписаного Сторонами Акту підписання-передчі надання послуг та виставленого Виконавцем рахунку	25 банківських днів	Післяплата: 60%

Рисунок 2.7 Умови оплати публічної закупівлі Джерело:

<https://smarttender.biz/publicni-zakupivli-prozorro/14080069/>

Останнім елементом, з яким ми ознайомимось під час участі у відкритому тендері див. Рисунок 8 це інформація про організатора тендеру, інформація про контактну особу та замовника. Яка в принципі і повинна бути відображена для

НУБІП УКРАЇНИ

того, аби учасник міг без проблем зв'язатися із замовником для уточнення незрозумілих йому питань.

Організатор	
Назва	ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "НАЦІОНАЛЬНА ЕНЕРГЕТИЧНА КОМПАНІЯ "УКРЕНЕРГО"
Код ЄДРПОУ	00100227
Адреса	01032, Україна, Київська область, Київ, вул. С.Петровск, 23, м. Київ
Веб-сайт	ukrs.vsn.gov.ua

НУБІП УКРАЇНИ

Рисунок 2.8 Інформація про організатора Джерело: <https://smarttender.biz/publicni-zakupivli-prozorgo/14080069/>

Як наслідок перемоги у тендері учасник отримує право на підписання договору із замовником на підставі якого учасник, тобто виконавець договору буде надавати замовнику послугу згідно з номенклатурою публічної закупівлі. Стосовно закупівлі №8246304 пропонуємо ознайомитись з першими двома сторінками у підписаному договорі див. Додаток А 3, для того щоб проаналізувати пункти на предмет відповідності до закупівлі.

НУБІП УКРАЇНИ

Отже, як у підписаному договорі предметом закупівлі є консультативні послуги у галузях інженерії та будівництва «Підготовка звіту з оцінки впливу на довкілля по об'єкту будівництва «Реконструкція ПС 750 кВ «Південнодонбаська» з влаштуванням обладнання в комірці шунтуючого реактора 750 кВ ПЛД Донбаська Ф.А, В,С Донецька обл., Нікольський район, с. Кременівка, вул. Южнодонбаська, 1 (інв. №/новий)», що повністю відповідає номенклатурі публічної закупівлі, а також договором збережено домовлений порядок оплати 20%/20%/60%.

НУБІП УКРАЇНИ

Ще один момент на який для статистики потрібно звернути увагу, це те що замовником було розміщено пропозицію загальною вартістю 300 000 (триста тис. грн. 00 коп.) без ПДВ, а учасник який переміг прорахував вартість 239 000 (двісті тридцять дев'ять тис. грн. 00 коп.) без ПДВ, тобто на цю суму і було укладено договір.

2.3. Особливості документального оформлення результатів торгів

Взагалі, тендерна документація це документи, в яких зазначено умови проведення публічної закупівлі (тендеру), що розробляється та затверджується замовником і оприлюднюється для вільного доступу на електронному майданчику на якому проводиться процедура закупівлі.

Простою мовою, тендерна документація являє собою інструкцію, дивлячись на яку, учасники будуть готувати свої пропозиції. До неї входять: кваліфікація співробітників (стаж та освіта), технічні, якісні та кількісні характеристики предмета закупівлі, свій проєкт договору, критерії та методика оцінки тендерних пропозицій, інформація про мову, та інше. Повний перелік інформації, яку повинна містити тендерна документація, зазначено ст. 22 Закону [1].

На момент публікації оголошення про закупівлю потрібно зазначити основні дані про закупівлю, інформацію про предмет закупівлі, терміни періоду подачі пропозиції та інше. А також необхідно прикріпити тендерну документацію, в якій вже чітко прописані вимоги до пропозицій учасників.

Примірна тендерна документація не обов'язкова для застосування замовником, але за її допомогою можна зробити свою тендерну документацію, врахувавши особливості своєї закупівлі [33].

Тендерна документація повинна відповідати головному критерію, а саме бути не дискримінаційною.

І ще однією маленькою підказкою для замовника є те, що документація має бути копіювальною, тому що при підготовці тендерної пропозиції учасникам буде зручно копіювати тендерну документацію замовника, чим набирати текст власноруч. Адже ніхто не хоче набирати наприклад технічне завдання великим обсягом власноруч.

При спрощеній закупівлі, тендерна документація не є обов'язковою. Тому майте на увазі, що вимоги яким повинна відповідати тендерна документація не поширюються на спрощену закупівлю.

І також, що треба зазначити це те, що при переговорній процедурі тендерна документація взагалі не використовується.

Виникає питання, для чого взагалі ці вимоги до тендерної документації? І відповідь є очевидною, тому що грамотне визначення вимог до предмета закупівлі є головним критерієм отримання саме тієї послуги, яка відповідає вимогам замовника (строк, послідовність, тощо).

При складенні вимог треба описати послугу, на яку буде проводитись закупівля; технічні, якісні характеристики; зазначити яка повинна бути кваліфікація у працівників учасника, стаж роботи та ДСТУ відповідно до яких має бути надана послуга.

Наступною фішкою при написанні вимог до товару на який проводиться закупівля це Бібліотека примірних специфікацій див. Рисунок 9. Бібліотекою можна скористатись та підібрати потрібний товар під свій тендер.

Дані для формування специфікації

ОБГОВОРЕННЯ

КОНСТРУКТОР

30190000-7 - Папір для друку (2925)

30190000-7 - Папір для друку (2925)
30190000-7 - Папір для друку (2925)
30190000-7 - Папір для друку (2925)
30190000-7 - Папір для друку (2925)

03220000-9 - Мольда (717)

03220000-9 - Мольда (717)
03220000-9 - Мольда (717)
03220000-9 - Мольда (717)

Сформувати специфікацію

Сформувати специфікацію

Сформувати специфікацію

Сформувати специфікацію

Сформувати специфікацію

Сформувати специфікацію

Сформувати специфікацію

Сформувати специфікацію

Сформувати специфікацію

Рисунок 2.9 Примірні специфікації Джерело <https://specifications.prozorro.org/specifications?page=1&count=10>

Звісно якщо у предметом закупівлі буде не товар, а наприклад певна послуга чи складний товар якого немає у вищезгаданій бібліотеці, в такому випадку потрібно залучити людину яка має досвід з таким предметом, який на підставі свого досвіду та знань зможе викласти вимоги для публічної закупівлі.

Це найпоширеніший метод у якому на наш погляд немає нічого складного.

Технічне завдання, як сні характеристики товару або послуги закупівлі та технічні специфікації до них визначаються замовником з урахуванням вимог ст. 5 Закону.

Наступним в даному розділі ми розглянемо кваліфікаційні вимоги до учасників. Перелік цих вимог до визначений ст. 16 нашого Закону. І цією статтею визначено, що учасник повинен відповідати як одному так і всім зазначеним нижче критеріям одночасно.

Перше, це наявність в учасника процедури закупівлі обладнання, матеріальної та технічної бази та спеціальних технологій. Наприклад, для надання послуги в певній сфері, учасник повинен мати свою лабораторію для проведення дослідження, а також обладнання цієї лабораторії.

Друге, наявність в учасника тендеру працівників відповідної кваліфікації, стажу, знань та досвіду. На прикладі першого пункту, а саме дослідження в лабораторії, очевидним є те, що в учасника повинні бути співробітники які знають, що саме потрібно робити в цій лабораторії, а також як працювати з тим чи іншим обладнанням.

Третє, наявність досвіду виконання вже аналогічного договору один. Найочевидніший пункт цієї статті, тому що кожен замовник публічної закупівлі має право вимагати такого учасника, який вже має досвід у виконанні цієї роботи/наданні послуги. Для виконання вимог цієї статті, учасник повинен надати або копії аналогічного договору (бажано з актом наданої послуги), відгук від попереднього замовника або замовників.

І останнє, це наявність фінансової спроможності, яка підтверджується фінансовою звітністю. На виконання цього пункту, замовник має право запросити в учасників їх фінансову звітність для впевненості у своєму контрагенті [33].

Обов'язковою складовою тендерної документації повинен бути проект договору. Замовник повинен також передбачити порядок внесення змін в цей договір. Перелік змін істотних умов договору визначено у ч. 5 ст. 41 Закону.

Істотними умовами договору згідно ГКУ та ЦКУ є:

- ✓ Умови про предмет договору (ч. 1 ст. 638 ЦКУ) [32].

Умови про предмет у господарському договорі повинні визначати найменування, номенклатуру, асортимент та кількість продукції надання послуг, а також вимоги до їх якості [17];

✓ Ціна договору (згідно з ст. 180 ГКУ);

✓ Строк дії договору (згідно з ст. 180 ГКУ).

Істотні умови є необхідними для виконання договорів даного виду, а також ті умови, щодо яких за заявою хоча б однієї із сторін має бути досягнуто згоди (ст. 638 ЦКУ) [32].

Згідно з ч. 4 ст. 41 Закону, в укладеному договорі про закупівлю не повинні відрізнятися від змісту тендерної пропозиції переможця процедури закупівлі або погодженої ціни учасника у випадку застосування переговорної процедури та випадків перерахунку ціни за результатами електронного аукціону в бік зменшення ціни тендерної пропозиції/пропозиції учасника без зменшення обсягів закупівлі [35].

Замовник в тендерній документації має передбачити наявність документів та інформації стосовно відсутності підстав для відхилення тендерної пропозиції учасників.

Замовник вимагає, щоб усі учасники під час подання своїх пропозицій надали довідку в довільній формі, в якій вони вказують інформацію про відсутність підстав, визначених у ст. 17 Закону для відхилення їх пропозицій. Довідка може бути в довільній формі, наприклад: Ми, /найменування Учасника/, в особі /Уповноважена особа/ підтверджуємо, що Замовник не має жодної з підстав для відмови нам в участі у процедурі закупівлі, визначених у ч 1, 2 цієї ст. Закону України «Про публічні закупівлі».

Очевидним є те, що Замовник перевірятиме своїх контрагентів в усіх можливих відкритих реєстрах наприклад в Єдиному державному реєстрі осіб, які вчинили корупційні та пов'язані з корупцією правопорушення. Це не має бути новиною для будь-кого, адже не тільки в процедурі публічної закупівлі контрагенти перевіряють один одного, ніхто не хоче стикатись з проблемним «партнером».

Перейдемо до строків. Тендерну документацію, замовник публікує в момент створення оголошення. Але є виключення:

для спрощених закупівель - протягом періоду уточнень;

- для відкритих торгів - не менше, ніж за п'ятнадцять днів до дня розкриття тендерних пропозицій;

- для відкритих торгів з публікацією англійською мовою - не менше, ніж за тридцять днів до дня розкриття тендерних пропозицій.

І як ми визначили раніше для переговорної процедури тендерна документація Законом не передбачена [33].

Для усунення недоліків тендерної документації в учасників є негласний період для внесення змін до тендерної документації. Це означає, що кожна особа має право до закінчення строку подання тендерної пропозиції, звернутися до замовника через електронну систему із запитанням/за роз'ясненням щодо тендерної документації а також з вимогою щодо усунення порушення яке їх стосується під час проведення тендеру.

Чому ми називаємо їх негласними, а тому що ніхто не бачить автора запитання або вимоги і ми вважаємо, що це є великим плюсом для учасників.

Але саме запитання або вимогу та відповідь на них бачать всі користувачі.

Замовник розглядає лише ті звернення, що надані через електронну систему, тобто повідомлення надіслані голубами не розглядаються.

Якщо Замовник протягом трьох робочих днів не відповів на запитання або вимогу, система автоматично блокує подальше проведення процедури [33].

Отже, не тільки з власної ініціативи можна внести зміни в тендерну документацію для відкритих торгів, а й у разі усунення порушень законодавства у сфері публічних закупівель, викладених у висновку органу державного фінансового контролю відповідно до ст. 8 Закону, а також на підставі рішення Органу оскарження [36].

І останнє, що ми маємо в цьому розділі це можливість звернутися зі скаргою на дії чи бездіяльність тендерного комітету під час проведення закупівлі.

Порядок оскарження процедури закупівлі регламентується ст. 18 Закону. Тому не буде зайвим ознайомитись з особливою увагою на цю ст. перед участю в публічній закупівлі.

Висновок до II розділу

У другому розділі ми повною мірою дослідили загальні умови здійснення закупівлі, основні етапи розвитку ринку закупівель, принципи здійснення закупівель та визначити особливості застосування різних моделей закупівель, сутність, основні функції, структуру проведення процедури відкритих торгів, переговорну процедуру та її застосування.

Визначили, що замовником згідно із Законом № 922 основним критерієм віднесення замовника до тих, хто застосовує процедури публічних закупівель, є покладення на нього обов'язку забезпечення суспільних потреб.

Також чітко виділили, що Учасником згідно із Законом № 922 є потенційний продавець для держави згідно із Законом називається «Учасник процедури закупівлі/спрощеної закупівлі» - фізична особа, фізична особа-підприємець чи юридична особа - резидент або нерезидент, у тому числі об'єднання учасників, яка подала тендерну пропозицію/пропозицію або взяла участь у переговорах у разі застосування переговорної процедури закупівлі.

Також, з практичної точки зору було взято для аналізу договір ТОВ «НП «ЕКСПЕРТНИЙ ЦЕНТР», підписаний внаслідок проходження процедури публічних закупівель, що дозволяє систематизувати всі теоретичні знання та перевірити їх на практиці для того, щоб визначити для кожного практичні рекомендації щодо покращення закупівельних процесів. Також для обраного підприємства ТОВ «НП «ЕКСПЕРТНИЙ ЦЕНТР», було виділено основні моменти, які допомогли перемогти в зазначеному тендері, що насамперед у майбутньому покращить результати.

На підставі даного розділу ми вважаємо, що кожен зможе взяти участь в процедурі публічної закупівлі з обох боків за допомогою отриманих практичних та теоретичних навичок.

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

РОЗДІЛ 3 ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПРАВОПОРУШЕННЯ ТА ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ПРАВОПОРЯДКУ У СФЕРІ ПУБЛІЧНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ

3.1. Юридична відповідальність у сфері публічних закупівель

Ключовим питанням у сфері публічних закупівель є питання юридичної відповідальності за порушення в цій сфері. З відомих видів юридичної відповідальності, а саме – цивільної, кримінальної та адміністративної детально ми будемо досліджувати останню. Оскільки найчастіше саме до адміністративної відповідальності притягуються учасники публічних закупівель.

Тому розглянемо кого та за що притягують до відповідальності [37].

Якщо коротко про кримінальну відповідальність то вона настає за кримінальні правопорушення. І якщо в адміністративній відповідальності на порушників чекає штраф то в кримінальній може настати покарання у вигляді позбавлення волі, але наголошуємо що у кримінальному кодексі немає особливої частини яка б стосувалася публічних закупівель і сподіваємося, що законодавець про це потурбується.

І одразу до адміністративної відповідальності, та кілька судових справ.

З того що відразу слід підкреслити з нашого Закону це те, що сам замовник не може бути притягнутий до відповідальності як фізична особа-підприємець або юридична особа, до адміністративної відповідальності притягаються посадові особи замовника (цієї юридичної особи). Але, в цій нормі винятком буде випадок коли сама юридична особа порушила вимоги законодавства про захист економічної конкуренції прикладом є Рішення № 92036620 від 23.09.2020 р. Господарський суду міста Києва.

Вказані обставини встановлені з порушення законодавства про захист економічної конкуренції у Рішенні від 19.12.2018 р. №31-р/тк «Про порушення законодавства про захист економічної конкуренції та накладення штрафу», обґрунтованість яких підтверджена справою №910/2180/19 [38].

Також відповідальність у сфері публічних закупівель настає за порушення ст. 164-14 КУпАП та передбачає покарання у вигляді штрафів.

Процедуру публічних закупівель, зокрема загальні положення відповідальності учасників цих закупівель, визначено Законом № 922-VIII яким ми користуємося упродовж всього дослідження так як він є основним законом.

Отже юридичну, а особливо адміністративну відповідальність несуть уповноважена особа замовника публічної закупівлі, члени органу оскарження, службові особи Уповноваженого органу, службові (посадові) особи органів, що здійснюють казначейське обслуговування бюджетних коштів.

За порушення закону під час проведення процедур закупівлі, відповідальність несуть члени тендерного комітету або уповноважена особа (особи) персонально [39]. Але в Законі не визначено які саме покарання та за які порушення.

Після моніторингу єдиного реєстру судових справ кваліфікують такі кримінальні правопорушення: 1) заволодіння майном шляхом зловживання службовою особою своїм службовим становищем; 2) нецільове використання бюджетних коштів, здійснення видатків бюджету чи надання кредитів з бюджету без встановлених бюджетних призначень або з їх перевищенням; 3) зловживання службовим становищем; 4) одержання неправомірної вигоди.

Кримінальну відповідальність суб'єктів публічних закупівель кваліфікують також як співучасть у вчиненні службових злочинів службовими особами замовника (ст. 3641 ККУ) Також в реєстрі можна знайти справи пов'язані з публічною закупівлею за статтями шахрайство та підроблення документів.

Підбиваючи висновок по кримінальній відповідальності, зазначимо, що прослідковується недосконалість основного Закону та відсутність у Кримінальному кодексі України (ККУ) спеціальних норм, що передбачають відповідальність за порушення у сфері публічних закупівель.

Так як суми публічних закупівель дуже великі то потрібно більш серйозно визначити також і кримінальну відповідальність для попередження майбутніх кримінальних правопорушень у цій сфері.

Пропонуємо скористатись методом аналогії закону, а саме на основі Кодексу України про адміністративні правопорушення розробити ст. до Кримінального Кодексу, які б регулювали відносини стосовно порушення у сфері публічних закупівель. І розмежувати кримінальну та адміністративну відповідальність завдяки визначення розмірів заподіяної шкоди внаслідок неправомірного діяння.

Як ми зазначали раніше, основним видом відповідальності для нашого дослідження є адміністративна відповідальність. Перейдемо одразу до норм за які можна притягнути до адміністративної відповідальності суб'єктів публічної закупівлі, а саме за ст. 164-14 КУпАП [40].

До складу даної статті відноситься здійснення закупівлі товарів, робіт і послуг без застосування визначених законодавством процедур закупівель; неоприлюднена або порушення порядку оприлюднення інформації про закупівлі відповідно до вимог законодавства; ненадання інформації, документів та матеріалів у випадках, передбачених законом;

Оцінка пропозицій конкурсних торгів, тендерних пропозицій не за критеріями та методикою оцінки для визначення найкращої пропозиції конкурсних торгів, тендерної пропозиції, що міститься в документації конкурсних торгів, тендерній документації; укладення з учасником, який став переможцем торгів, договору про закупівлю за цінами і обсягами, що не відповідають вимогам документації конкурсних торгів, тендерної документації;

Дана норма, містить санкцію, а саме накладення штрафу на уповноважених осіб від семисот до тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Найголовнішою складовою призначення адміністративної відповідальності є складання протоколу адміністративне правопорушення який визначений ст. 256 КУпАП.

Складений протокол надсилають посадовій особі, уповноваженій розглядати дану справу про адміністративне правопорушення [41].

Також зазначений протокол має бути надісланий органів державної влади, органів місцевого самоврядування, керівникові підприємства, установи чи організації за місцем роботи особи, яка притягується до відповідальності, повідомлення про складення протоколу із зазначенням характеру вчиненого правопорушення та норми закону, яку порушено.

Також у вищезгаданому у дослідженні органі Державній аудиторській службі (ДАСУ), здійснюють оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення в порядку, затвердженому наказом ДАСУ від 01.12.2016 № 168 [42].

Під час складення протоколів про адміністративні правопорушення ДАСУ повинні дотримуватися строків, визначених у ч. 3 ст. 38 КУпАП. Так, адміністративне стягнення за вчинення правопорушення, передбаченого ст. 164-14 цього Кодексу, може бути накладено протягом трьох місяців з дня його виявлення, але не пізніше двох років з дня його вчинення.

Відповідно до ст. 284 КУпАП у справах про адміністративне правопорушення, орган виносить одну з постанов, або про накладення адміністративного стягнення, або про застосування заходів впливу, передбачених ст. 24-1 цього Кодексу. Також суд може винести постанову про закриття справи.

Цю постанову виносять при оголошенні усного зауваження, передачі матеріалів на розгляд громадської організації чи трудового колективу або передачі їх прокуророві, органів досудового розслідування.

Ст. 22 КУпАП визначено, що при малозначності вчиненого адміністративного правопорушення орган, уповноважений вирішувати справу, може звільнити порушника від адміністративної відповідальності і обмежитись усним зауваженням.

Своєю чергою у ст. 247 КУпАГ наведено перелік обставин, при наявності яких провадження в справі про адміністративне правопорушення не може бути розпочато, а розпочате підлягає закриттю.

Отже, підсумовуючи даний пункт варто зазначити, що перед участю в публічній закупівлі, для уникнення відповідальності учасникам потрібно з особливою увагою поставитися до визначення предмету закупівлі, дотриматися процедури та враховувати приписи контролюючих органів.

3.2. Шляхи підвищення правопорядку у сфері публічних закупівель

Євроінтеграція. Голосне слово яке торкається усіх сфер життєдіяльності України. І сфера публічних закупівель не є винятком, що в свою чергу потребує щоб ця сфера відповідала всім міжнародним стандартам. Що також в свою чергу і пояснюється великою кількістю законодавчих змін та реформ.

За для допомоги Україні у євроінтеграції та більш чіткому розвитку публічних закупівель, пропонуємо вдосконалити нашу сферу, а саме запровадити в неї принцип свободи договору, який повинен працювати як і в загальному договірному праві. На державному рівні організувати здійснення платних та безоплатних навчань спеціалістів у сфері публічних закупівель. Детально пояснити у чому виявляються економічні, соціальні, екологічні, політичні переваги використання закупівель

Дослідження магістерської кваліфікаційної роботи, дають зрозуміти, що прийняття розвиток сфери публічних закупівель сприятиме запобіганню корупційним правопорушенням.

Отже, як і будь-яка інша сфера, проходячи свій розвиток, а особливо нова сфера публічних закупівель у країні, що розвивається, потребує в законодавчому регулюванні та вдосконаленні. А саме на підставі нижчевикладеного зробити більш зручний процес укладання договорів та більш комфортної конкуренції.

Вдосконалене законодавство у сфері закупівель є головним за для економії бюджетних коштів та одержання якісних товарів, послуг, виконання робіт.

Економіка ґрунтується на принципі вільного ринку в чому і мають допомогти публічні закупівлі.

Обов'язкове дотримання певних процедур при укладенні договору, зумовлене необхідністю здійснювати публічні закупівлі. Варто зазначити, що

укладення договору про публічні закупівлі здійснюється з обмеженням дії принципу свободи договору. Тобто нормативно-правові акти у цій сфері

встановлюють обов'язок для контрагентів укладати договори про публічну закупівлю у певному порядку, у визначеній формі та з дотриманням

встановлених вимог, що не завжди корелює із загальними засадами укладення

договору. Процедури укладення договорів про публічну закупівлю товарів, у тому числі робіт, послуг, не є новими для договірного права.

Отже, після визначення учасника, переможця тендера, на електронному майданчику публікується офіційне повідомлення про намір замовника укласти

договір. Але учасник має укласти договір саме той, який надає замовник публічної закупівлі. І як ми розуміємо цей договір йде повністю в інтересах замовника, що для переможця учасника є не завжди добре та вигідно.

Так було завжди, оскільки розвиток законодавства про публічні закупівлі в Україні сягає 90-х років. Так, у 1993 році була прийняті: Постанова КМУ №

871 «Про затвердження Положення про порядок організації та проведення міжнародних торгів (тендерів) в Україні», Закон України від 22.12.1995 р. №

493/95-ВР «Про поставки продукції для публічних потреб», Постанова КМУ від 29.02.1996 р. № 266 «Про Порядок формування та розміщення публічних

замовлень на поставку продукції для публічних потреб і контролю за їх виконанням», Постанова КМУ від 04.06.1996 р. № 611 «Про заборону

використання бюджетних коштів для закупівлі товарів (робіт, послуг) іноземного походження». Потім виникла необхідність вдосконалення процедури

публічних закупівель у рамках міжнародної співпраці, що призвело до прийняття блоку нормативно-правових актів, що регламентують публічні закупівлі з

урахуванням міжнародних вимог СОТ. Так, були прийняті Постанова КМУ від 28.06.1997 р. № 694 «Про організацію та проведення торгів (тендерів) у сфері

публічних закупівель товарів (робіт, послуг)», Постанова КМУ від 24.09.1997 р. № 1058 «Про створення єдиної системи закупівель товарів (робіт, послуг) за рахунок коштів державного бюджету та іноземних кредитів, що залучаються під гарантії КМУ», Постанова КМУ від 01.09.1998 р. № 1369 «Про здійснення торгів (тендерів) у будівництві». [43, с. 45].

Закон України «Про закупівлю товарів, робіт і послуг за державні кошти» ґрунтувався на основних положеннях типового закону ЮНЕСІТРАЛІ про публічні закупівлі товарів, робіт, послуг, що мало покращити ефективність процедур укладення договорів про публічні закупівлі. За вказаним законом укладенню договору про закупівлю товарів, робіт, послуг передувє в обов'язковому порядку здійснення процедур, які ґрунтуються на акті державної влади. Відповідно до ст. 13 Закону України «Про закупівлю товарів, робіт і послуг за державні кошти» такими попередніми процедурами є відкриті торги зі зменшенням ціни; торги з обмеженою участю; двоступеневі торги; запит цінових пропозицій (котирувань); закупівля в одного учасника; редукційн (торги зі зменшенням ціни) [44]. Причому основними процедурами здійснення публічних закупівель є редукційн та відкриті торги зі зменшенням ціни. Внесення численних змін та доповнень до вказаного закону призводили до постійної зміни правил укладення аналізованих договорів. Особливо відбувалася постійна зміна контролюючого суб'єкта, створювалася Тендерна палата України, вводився та згодом змінювався механізм розгляду скарг Антимонопольним комітетом України [45].

Відповідно до ст. 2 Закону України «Про здійснення публічних закупівель» замовники здійснюють закупівлі з урахуванням особливостей, визначених Законом України «Про особливості здійснення закупівель в окремих сферах господарської діяльності». Пізніше, 25.12.2015 р. на зміну Закону України «Про особливості здійснення закупівель в окремих сферах господарської діяльності» прийнято Закон України «Про публічні закупівлі», Закон України «Про особливості здійснення закупівель товарів, робіт і послуг для гарантованого забезпечення потреб оборони». Відповідно до ч. 1 ст. 12 Закону України «Про публічні закупівлі» закупівля може здійснюватися шляхом застосування однієї з

таких процедур: 1) відкриті торги; 2) конкурентний діалог; 3) переговорна процедура закупівлі. Окремо виділяється закупівля за рамковими угодами. Відповідно до ст. 13 Закону закупівля за рамковими угодами здійснюється в

порядку, передбаченому для проведення процедури відкритих торгів, з урахуванням вимог ст. 13 Закону, а рамкові угоди укладаються відповідно до

вимог згаданої статті. При цьому на замовника покладається обов'язок здійснювати процедуру закупівель шляхом використання електронної системи закупівель. Законодавець ставить окремі вимоги щодо функціонування

електронної системи закупівель. Законодавець надав право замовнику

встановити один або декілька кваліфікаційних критеріїв відповідності учасника.

У ч. 2 ст. 16 Закону визначено три кваліфікаційні критерії: 1) наявність обладнання та матеріально-технічної бази; 2) наявність працівників відповідної

кваліфікації, які мають необхідні знання та досвід; 3) наявність документально

підтвердженого досвіду виконання аналогічного договору. Головне є те, що

Закон України «Про публічні закупівлі» не містить критерію, що мав місце у попередньому Законі України «Про здійснення публічних закупівель». Адже ст.

16 Закону України «Про здійснення публічних закупівель» містила чотири кваліфікаційні критерії [46]. Три з них тотожні наведеним у ч. 2 ст. 16 Закону

України «Про публічні закупівлі», а четвертий кваліфікаційний критерій

стосувався наявності фінансової спроможності (баланс, звіт про фінансові результати, звіт про рух грошових коштів, довідка з обслуговуєчого банку про

відсутність (наявність) заборгованості за кредитами). Варто акцентувати увагу

на тому, що учасники, визначені в ст. 62 Закону України «Про запобігання корупції», повинні мати затверджену керівником антикорупційну програму.

Така антикорупційна програма має відповідати Типовій антикорупційній програмі юридичної особи [47]. На практиці трапляються випадки, коли

антикорупційна програма учасника не відповідає Типовій антикорупційній

програмі юридичної особи, що тягне своїм наслідком відхилення замовником пропозиції. Не можна заперечити того факту, що учасник зобов'язаний внести

інформацію щодо кінцевого бенефіціарного власника (контролера) до

відповідної графі Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань. Відсутність такої інформації в згаданому реєстрі дає підстави замовнику прийняти рішення про відмову учасникові в участі у процедурі закупівлі.

Так наприклад досліджується емпіричний зв'язок між змінами управлінського багатства та характеристиками тендерної пропозиції. Який впливає на успіх пропозиції закупівлі. Тобто постає багато питань по пропозиціям, які бувають начебто під когось зроблені. І велика проблема полягає в тому, що сторонні учасники не мають можливості отримати перемогу [51].

Отже досвід та інтуїції учасника часто недостатньо, щоб гарантувати хороший компроміс між вартістю та перевагою високої ймовірності виграти тендер, що приносить гроші. І постає на наш погляд гарна пропозиція приборати найвигіднішу пропозицію, яка означає тільки низьку ціну, а додати поняття найвигідніша пропозиція по параметрам ціни та якості [52].

Наступним кроком у розвитку публічних закупівель має бути норма яка буде діяти в інтересах учасника публічної закупівлі

Так для покращення правопорядку в сфері публічної закупівлі, вважаємо що для цього потрібно послабити обмеження в свободі договору. Адже на нашому досвіді ми наголошуємо, що саме через обмеження свободи дії договору виникає досить багато суперечок між суб'єктами, які як правило вже вирішує суд.

Висновок до III розділу

Отже, якщо коротко та про головне у підвищенні правопорядку у сфері публічних закупівель це створення законодавчого забезпечення безпеки публічних закупівель, яка забезпечується шляхом підтримання державою прав учасників публічних закупівель.

Констатуємо, що відповідно до ст. 18 Закону України «Про захист прав споживачів» продавець не повинен включати у договори із споживачем умови,

які є несправедливими. Умови договору є несправедливими, якщо всупереч принципу добросовісності його наслідком є істотний дисбаланс договірних прав та обов'язків на шкоду споживача.

І як вихід із ситуації, пропонуємо цю роботу використати для процедури публічних закупівель. Для чого також пропонуємо послабити обмеження на свободу договору, що в свою чергу має надати змоги для учасників публічної закупівлі більш якісно надавати свої послуги та надавати товар.

Підсумовуючи, можна зазначити, що корисність процедури публічних закупівель неоцінима, оскільки вона є у всіх розвинених державах. В цих країнах ця процедура використовується як засіб подолання корупції, інструмент публічності та вільного доступу до розвитку держави.

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

ВИСНОВКИ

Отже, аналіз та синтез сучасного стану та якості публічних закупівель які є основним інструментом регулювання попиту та пропозиції на певні види продукції в Україні свідчить про те, що досягнуті у цій сфері є досить позитивні результати та зрушення в бік євроінтеграції. У як головне, треба відзначити те, що публічні закупівлі в Україні як цілісна система ринкових відносин являють собою найважливіший інструмент державного регулювання національного ринкового господарства в частині розподілу й перерозподілу ресурсів у суспільстві, які в свою чергу здійснюються шляхом договорів про публічні закупівлі.

Так, Україна в умовах формування та розвитку ринкової економіки є одним із основних учасників економічного процесу не лише з точки зору виконання нею функцій контролю та регулювання, але й точки зору того, що вона виступає досить потужним споживачем товарів, робіт і послуг. У процесі виконання своїх цільових функцій у державі виникає проблема матеріально-технічного забезпечення, як при реалізації державних програм, так і у поточній діяльності.

У процесі дослідження було розглянуто поняття договору про публічні закупівлі, загальні умови здійснення закупівлі. Розглянуто основні види процедур та відмінності між ними, алгоритм проведення процедури відкритих торгів, переговорну процедуру та її застосування. Також детально було висвітлено документацію торгів: оформлення, види, правове регулювання та взаємодію з органами контролю у сфері публічних закупівель, а також як здійснюється державний контроль за дотриманням вимог законодавства у сфері державних/публічних закупівель.

Для дослідження в магістерській роботі, було досліджено договори про публічні закупівлі та відносини які виникають між учасниками процесу в сфері публічних закупівель.

Було проаналізовано теоретичні основи та науково-методичне забезпечення формування ринку закупівель товарів, робіт та послуг за допомогою договору про публічні закупівлі, (тендерів).

Детально досліджено поняття договору про публічні закупівлі, яке в свою чергу допомогло охарактеризувати загальні умови здійснення закупівлі.

Проаналізовано основні етапи розвитку ринку закупівель, принципи здійснення закупівель та визначити особливості застосування різних моделей закупівель.

Повністю обґрунтовано сутність, основні функції, структуру проведення процедури відкритих торгів, переговорну процедуру та її застосування.

Здійснено оцінку регулювання та взаємодію з органами контролю у сфері публічних закупівель.

І головне не запропоновані певні шляхи вдосконалення процедури публічних закупівель.

Було проведено як низку теоретичних досліджень, а також практичних досліджень, що означає дослідження автором повної процедури відкритих торгів в рамках процедури публічних закупівель від «А» до «Я».

Практичне значення наукового дослідження полягає в комплексному в тому, що рамках цієї праці було взято для аналізу договір ТОВ «НП «ЕКСПЕРТНИЙ ЦЕНТР», підписаний внаслідок проходження процедури публічних закупівель, що дозволяє систематизувати всі теоретичні знання та перевірити їх на практиці для того, щоб визначити для кожного практичні рекомендації щодо покращення закупівельних процесів. Також для обраного підприємства ТОВ «НП «ЕКСПЕРТНИЙ ЦЕНТР», було виділено основні моменти, які допомогли перемогти в зазначеному тендері, що насамперед у майбутньому покращить результати. Здійснений в магістерській роботі аналіз, дозволить керівникам юридичних осіб, а також окремим фізичним особам на практиці застосовувати отримані в результаті дослідження знання для успішного проходження процедури в майбутньому. Основні положення магістерської кваліфікаційної роботи мають бути корисними для вивчення сфери публічних

закупівель та її проходження, як органам державної влади та органами місцевого самоврядування в процесі формування механізмів реалізації державної політики у сфері публічних закупівель так і звичайним громадянам.

Так першим розділом було визначено поняття «публічні закупівлі», як сукупність відносин між учасниками та замовниками з приводу прозорого придбання останніми товарів, робіт послуг у відповідності до річного плану з дотриманням принципів максимальної економії та ефективності при умові рівності та добросовісної конкуренції.

Визначено різні підходи до визначення основних понять і термінів що в свою чергу призводить до погіршення організаційно-правового забезпечення, що в подальшому перешкоджає ефективному використанню коштів у сфері публічних закупівель. І тому нами було визначено про необхідність застосовувати тільки одне поняття – «публічні закупівлі». Пропонується визначати «публічні закупівлі», як сукупність відносин між учасниками закупівель та замовниками закупівель з приводу прозорого придбання останніми товарів, робіт послуг.

Висвітлено генезу законодавства про публічні закупівлі в умовах європейського інтеграційного процесу та описано основні види процедур за якими здійснюються публічні закупівлі. Найголовніше чому розвиток законодавства про публічні закупівлі має бути дослідженим це через те, що Україна повинна бути прикладом для інших учасників економічного процесу серед інших країн, адже фінансова складова кожної країни є основним показником якості життя населення, що безперечно має турбувати кожного громадянина.

І головне проаналізовано невизну Закону щодо обов'язкових спрощених закупівель, можливості виправляти помилки в тендерній пропозиції, механізму аномально низької ціни, нової системи оскарження закупівель, зростання штрафів за грубі порушення законодавства. Оскільки процес розвитку публічних закупівель триває, потрібно докладати всіх зусиль, аби державні тендери були більш зручними, простими, ефективними та чесними. Порівняння

Зміни законодавства дає змогу визначити плюси та мінуси процедури публічних закупівель. З позитивного особливо виділяється те, що Україна обрала шлях боротьби з корупцією і для цього впроваджує безліч новітніх технологій та створює новий алгоритм здійснення закупівель. Перспективним напрямком є

вдосконалення процедури спрощених закупівель. Розроблена система демонструє, що Закон про публічні закупівлі зобов'язує центральні органи влади і підприємства монополісти зобов'язані проводити свої закупівлі через систему ПРОЗОРРО і ця процедура є обов'язковою для всіх хто здійснює закупівлі за кошти держави. Основною і найцікавішою є процедура відкритих торгів яка

має бути предметом ще не одного наукового дослідження.

У другому розділі ми повною мірою дослідили загальні умови здійснення закупівлі, основні етапи розвитку ринку закупівель, принципи здійснення закупівель та визначити особливості застосування різних моделей закупівель, сутність, основні функції, структуру проведення процедури відкритих торгів, переговорну процедуру та її застосування.

Визначили, що замовником Згідно із Законом № 922 основним критерієм віднесення замовника до тих, хто застосовує процедури публічних закупівель, є покладення на нього обов'язку забезпечення суспільних потреб.

Також чітко виділили, що Учасником Згідно із Законом № 922 є потенційний продавець для держави згідно із Законом називається «Учасник процедури закупівлі/спрощеної закупівлі» - фізична особа, фізична особа-підприємець чи юридична особа - резидент або нерезидент, у тому числі об'єднання учасників, яка подала тендерну пропозицію/пропозицію або взяла участь у переговорах у разі застосування переговорної процедури закупівлі.

Також, з практичної точки зору було взято для аналізу договір ТОВ «НП «ЕКСПЕРТНИЙ ЦЕНТР», підписаний внаслідок проходження процедури публічних закупівель, що дозволяє систематизувати всі теоретичні знання та перевірити їх на практиці для того, щоб визначити для кожного практичні рекомендації щодо покращення закупівельних процесів. Також для обраного підприємства ТОВ «НП «ЕКСПЕРТНИЙ ЦЕНТР», було виділено основні

моменти, які допомогли перемогти в зазначеному тендері, що насамперед у майбутньому покращить результати.

І нарешті третім розділом констатували, що відповідно до ст. 18 Закону України «Про захист прав споживачів» продавець не повинен включати у договори із споживачем умови, які є несправедливими. Умови договору є несправедливими, якщо всупереч принципу добросовісності його наслідком є істотний дисбаланс договірних прав та обов'язків на шкоду споживача.

І як вихід із ситуації, запропонували цю роботу використати для процедури публічних закупівель. Для чого також пропонуємо послабити обмеження на свободу договору, що в свою чергу має надати змоги для учасників публічної закупівлі більш якісно надавати свої послуги та надавати товар.

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про публічні закупівлі: Закон України від 25.12.2015 р. № 922-VIII. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/922-19> (дата звернення: 13.09.2021).
2. Про затвердження Порядку Здійснення допорогових закупівель: Наказ ДП «Зовнішторгвидав України» від 13.04.2016 р. № 35. URL: <https://education.zakupki.prom.ua/nakaz-35-prozatverdzhennya-poryadku-zdiysnennya-doporogovuh-zakupivel/> (дата звернення: 13.09.2021).
3. Офіційний веб-сайт Міністерства економіки України. Міністерство економіки України. URL: <https://me.gov.ua/InfoRez/Details?lang=uk-UA&isSpecial=True&id=26ae29e7-e71e-42fd-bed4-84c85d185265> (дата звернення: 20.09.2021).
4. Про затвердження Порядку визначення предмета закупівлі: Наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 17.03.2016 р. № 454. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0500-20#Text> (дата звернення: 20.09.2021).
5. Шатковський О. Розвиток законодавства України щодо державних закупівель: від еволюції до революції. *Радник у сфері державних закупівель*. 2015. № 5 (44). С. 44–48. URL: <https://radnik.com.ua/zhurnaly/rozvytok-zakonodavstva-ukrainy-shchodo-derzhavnykh-zakupivel-vid-evolutsii-do-revoliutsii/> (дата звернення: 17.03.2017).
6. Критенко О.О. Сутність та особливості функціонування системи державних закупівель. *Електронний журнал Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2012. № 9. С. 42-53.
7. Загородній А.Г., Вознюк Г.Л., Смовженко Т.С. Фінансовий словник: 4-те вид., випр. та доп. – К.: «Знання», 2002. 566 с.
8. Енциклопедія державного управління: у 8 т. / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України; наук.- ред. колегія: Ю. В. Ковбасюк та ін. – К.: НАДУ,

2011. Т. 6: Державна служба наук.-ред. колегія: С. М. Серьогін, В. М. Сороко та ін. 524 с.

9. Храмкін А. Теоретичні й методологічні основи сучасної системи державних закупівель // Державні закупівлі України. – 2008. – № 2. – С. 12-16.

10. Критенко О. О. Вісник Академії митної служби України. Сер. : Державне управління: теоретичні підходи до визначення поняття «державні закупівлі», 2014. № 1 С. 19-26.

11. Business Dictionary : URL:
<http://www.businessdictionary.com/definition/procurement.html>

12. Кулак Н. В. Передумови вдосконалення системи державних закупівель шляхом створення електронної системи торгів. *Наукові розвідки з державного та муніципального управління*. 2014. Вип. 2. С. 274-282.

13. Багиев Г.Л., Асаул А.Н. Организация предпринимательской деятельности. Учебное пособие / Под общей ред. проф. Г.Л.Багиева / СПб.: Изд-во СПбГУЭФ, 2001. 231 с.

14. Кузнецов К. В. Конкурентные закупки: торги, тендеры, конкурсы. СПб.: Питер, 2005. 368 с.

15. Науменко С. М. Система тендерних закупівель: теоретико-методологічні підходи до дефініції і класифікації // Теоретичні і практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності. 2014. Вип. 1(2). С. 242-247.

16. Питання Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства: Постанова Кабінету Міністрів України від 20.08.2014 р. № 459.

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/459-2014-%D0%BE#Text> (дата звернення: 25.10.2021).

17. Господарський Кодекс України: Закон України від 16.01.2003 р. № 436-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text> (дата звернення: 25.10.2021).

18. Кичик К. В. Государственный (муниципальный) заказ как средство государственного регулирования экономики: автореф. дисс. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.03. М., 2011. 31 с.

19. Новаковець В. М. Фінансово-правовий механізм регулювання державних закупівель: дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.07 Нац. акад. внутр. справ. Київ, 2012. 252 с.

20. Квач В. Ю. Загальнотеоретичні положення про публічні закупівлі: поняття та призначення // Молодий вчений. 2017. № 11. С. 884-88.

21. Катроша Л. Система державних закупівель в Україні: теоретичні аспекти // Соціально-економічні проблеми і держава. 2012. Вип. (217). С. 98-107.

22. Про затвердження Порядку визначення предмета закупівлі: Наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 17.03.2016 р. № 454. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1490-14#Text> (втратив чинність).

23. Про закупівлю товарів, робіт і послуг за державні кошти. Закон України Про внесення змін до Закону України від 22.02.2000 р. № 1490-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1490-14#Text> (втратив чинність).

24. Розвиток законодавства з питань державних закупівель та проблемні питання його застосування. Лист від 17.06.2017 р. № 0041323-11. / Міністерство юстиції України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0041323-11#Text> (дата звернення: 17.03.2017).

25. Бобко М.В. До питання про публічні закупівлі: договори про публічні закупівлі. *Теорія і практика облікового, аналітичного та правового забезпечення управління підприємствами аграрного сектору в умовах сучасних викликів: міжнародна наук.-практ інтернет-конф.* Київ, 2021.

26. Матвеева В. Допорогові та спрощені закупівлі: запитання-відповіді. *Бюджетна бухгалтерія.* 2020. № 25. URL: <https://i.factor.ua/ukr/journals/bb/2020/july/issue-25/article-109485.html> (дата звернення: 21.10.2021).

27. Кознова О. Допорогові закупівлі: що це та яке майбутнє їх очікує. *Організація діяльності Ліга закон.* 2020. URL: <https://biz.ligazakon.net/analytics/194901-deporogov-zakupvl-shcho-tse-ta-yake-maybutn-kh-ochku>. (дата звернення: 21.10.2021).

28. Питання Міністерства економіки: Постанова Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 20.08.2014 р. № 459. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/459-2014-%D0%BF#Text> (дата звернення: 21.10.2021).

29. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон України від 07.12.1984 р. № 8071-X. *Відомості Верховної Ради України*. 1984. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text> (дата звернення: 21.10.2021).

30. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13.01.2011 р. № 2939-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17#Text> (дата звернення: 21.10.2021).

31. Веденівська, Г. Державні закупівлі - за принципом максимальної економії та ефективності // *Фінансовий контроль*. 2016. № 2. С. 25-27.

32. Цивільний Кодекс України: Закон України від 16.01.2003 р. № 435-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text> (дата звернення: 27.10.2021).

33. Тендерна документація: Поради Замовнику при підготовці тендерної документації. ДП «Прозорро». 2020. URL: <https://infobox.prozorro.org/articles/tenderna-dokumentaciya> (дата звернення: 27.10.2021).

34. Про затвердження примірної тендерної документації: Наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 13.04.2016 р. № 680. *Відомості Верховної Ради України*. 2016. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0680731-16#Text> (дата звернення: 29.10.2021).

35. Кулик Л. Умови договору про закупівлю, строки укладення та оприлюднення договору. ДП «Прозорро». 2020. URL: <https://infobox.prozorro.org/articles/yak-uklasti-dogovor-pro-zakupivlyu> (дата звернення: 29.10.2021).

36. Особливості оскарження закупівель в ПРОЗОРРО. ДП «Прозорро». 2020.
 URL: <https://infobox.prozorro.org/articles/oskarzhennya-pri-zdiysnenni-ponadporogovih-zakupivel> (дата звернення: 29.10.2021).

37. Волянський О. Адміністративна відповідальність та державні/публічні закупівлі. Аналіз судової практики: звертаємо увагу на особливості. *Радник в сфері державних закупівель*. 2018. URL: <https://radnik.com.ua/zhurnaly/administratyvna-vidpovidalnist-ta-derzhavni-publichni-zakupivli-analiz-sudovoi-praktyky-zvertaiemo-uvahu-na-osoblyvosti/> (дата звернення: 29.10.2021).

38. Рішення Господарського суду міста Києва від 23.09.2020 р. № 92036620, судова справа №910/9243/20. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/92036620> (дата звернення: 29.10.2021).

39. Казак К. Відповідальність у сфері публічних закупівель. *Головна ст. Ризики забезпечення тендерної пропозиції Юрист&Закон*. 2019, № 31. URL: https://uz.ligazakon.ua/ua/magazine_article/EA013007 (дата звернення: 29.10.2021).

40. Кулик Л. Підстави для накладання штрафу та його розмір згідно з новим законом. ДП «Прозорро». 2020. URL: <https://infobox.prozorro.org/articles/shtrafi-v-prozorro-vidpovidno-do-novoji-redakciji-zakonu> (дата звернення: 29.10.2021).

41. Роз'яснення щодо правового статусу викривача у провадженні про адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією № 11 від 09.12.2020 р. URL: <https://nazk.gov.ua/uk/documents/roz-yasnennya-shhodo-pravovogo-statusu-vykrivacha-u-provadhenni-pro-administratyvni-pravoporushennya-pov-yazani-z-koruptsiyeu/> (дата звернення: 30.10.2021).

42. Про затвердження Порядку оформлення Держаудитслужбою та її міжрегіональними територіальними органами матеріалів про адміністративні правопорушення. Наказ Державної аудиторської служби України від 01.12.2016 р. № 168. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1674-16#Text> (дата звернення: 30.10.2021).

43. Шатковський О. Розвиток законодавства України щодо державних закупівель: від еволюції до революції. *Радник в сфері державних закупівель*. 2015. № 5 (44). С. 44-48.

44. Про закупівлю товарів, робіт і послуг за державні кошти : Закон України від 22.02.2000 р. № 1490-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2000. № 20. Ст. 148. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1490-14#Text> (втратив чинність).

45. Про особливості здійснення закупівель в окремих сферах господарської діяльності : Закон України від 24.05.2012 р. № 4851. *Відомості Верховної Ради України*. 2013. № 17. Ст. 148. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4851-17#Text> (втратив чинність).

46. Про здійснення державних закупівель : Закон України від 10.05.2014 р. № 1197-VII. *Відомості Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1197-18#Text> (дата звернення: 30.10.2021).

47. Про затвердження Типової антикорупційної програми юридичної особи: Рішення Національного агентства з питань запобігання корупції від 02.03.2017 р. № 75 / *Національне агентство з питань запобігання корупції*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0326-17#Text> (дата звернення: 30.10.2021).

48. UNCITRAL Model Law on Procurement of Goods, Construction and Services (1994). URL: http://www.uncitral.org/uncitral/en/uncitral_texts/procurement_infrastructure/1994Model.html (дата звернення: 05.05.2019).

49. UNCITRAL Model Law on Public Procurement. (2011). URL: http://www.uncitral.org/uncitral/uncitral_texts/procurement_infrastructure/2011Model.html (дата звернення: 05.05.2019)

50. Про приєднання України до Угоди про державні закупівлі : Закон України від 16.03.2016 р. № 1029-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1029-19> (дата звернення: 30.10.2021)

51. James F. Cotter, Marc Zenner *How managerial wealth affects the tender offer process. Journal of Financial Economic. Volume 35, Issue 1, February 1994,*

НУБІП України
 Pages 63-97. URL:
<https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0304405X94900183> (дата
 звернення 05.11.2021)

52. Slawomir Biruk Modeling Contractor's Bidding Decisions. *Procedia*

НУБІП України
 Engineering, Volume 182, 2017, Pages 91-98. URL:
<https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1877705817312614> (дата
 звернення 05.11.2021)

53. Бобко М.В., Панькова Л.О. Генеза законодавства про публічні закупівлі.

Юридичний науковий електронного журнал. 2021. №9. С. 138-140.

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

ДОДАТКИ

Додаток А 1 Структура документу тендерної документації

СТРУКТУРА ДОКУМЕНТУ

Розділ I. Загальні положення
1. Терміни, які вживаються в тендерній документації
2. Інформація про замовника торгів
2.1. Повне найменування
2.2. Місцезнаходження
2.3. Посадова особа замовника, уповноважена здійснювати зв'язок з учасниками
3. Процедура закупівлі
4. Інформація про предмет закупівлі
4.1. Назва предмета закупівлі
4.2. Опис окремої частини (частин) предмета закупівлі (лота), щодо якої можуть бути подані тендерні пропозиції
4.3. Місце, кількість, обсяг поставки товарів (надання послуг, виконання робіт)
4.4. Строк поставки товарів (надання послуг, виконання робіт)
5. Недискримінація учасників
6. Інформація про валюту, у якій повинна бути розрахована і зазначена ціна тендерної пропозиції
7. Інформація про мову (мови), якою (якими) повинні бути складені тендерні пропозиції
Розділ II. Порядок внесення змін та надання роз'яснень до тендерної документації
1. Процедура надання роз'яснень щодо тендерної документації
2. Внесення змін до тендерної документації
Розділ III. Інструкція з підготовки тендерної пропозиції
1. Зміст і спосіб подання тендерної пропозиції
2. Забезпечення тендерної пропозиції
3. Умови повернення чи неповернення забезпечення тендерної пропозиції
4. Строк, протягом якого тендерні пропозиції є дійсними
5. Кваліфікаційні критерії до учасників та вимоги, установлені статтею 17 Закону
6. Інформація про технічні, якісні та кількісні характеристики предмета закупівлі
7. Інформація про субпідрядника (співвиконавця) (у випадку закупівлі робіт/послуг)
8. Внесення змін або відкликання тендерної пропозиції учасником
Розділ IV. Подання та розкриття тендерних пропозицій
1. Кінцевий строк подання тендерної пропозиції
2. Дата та час розкриття тендерної пропозиції
Розділ V. Оцінка тендерної пропозиції
1. Перелік критеріїв та методика оцінки тендерної пропозиції із зазначенням питомої ваги критерію
2. Інша інформація
3. Відхилення тендерних пропозицій
Розділ VI. Результати торгів та укладання договору про закупівлю
1. Відміна замовником торгів чи визнання їх такими, що не відбулися
2. Строк укладання договору
3. Проект договору про закупівлю
4. Істотні умови, що обов'язково включаються до договору про закупівлю
5. Дії замовника при відмові переможця торгів підписати договір про закупівлю
6. Забезпечення виконання договору про закупівлю
Додаток 1. Форма тендерної пропозиції

НУБІП України

Додаток А 2 Тендерна документація по процедурі відкриті торги

**ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "НАЦІОНАЛЬНА ЕНЕРГЕТИЧНА
КОМПАНІЯ "УКРЕНЕРГО"**

"ЗАТВЕРДЖЕНО"

Уповноважена особа НЕК «УКРЕНЕРГО»

Тігарчук С. А.

«18» листопада 2020 року

Протокольне рішення

№ 28/20-ТС від «18» листопада 2020 року

**ТЕНДЕРНА ДОКУМЕНТАЦІЯ
по процедурі ВІДКРИТІ ТОРГИ**

на закупівлю послуг за предметом закупівлі:

71310000-4 Консультативні послуги у галузях інженерії та будівництва Підготовка звіту з оцінки впливу на довкілля по об'єкту будівництва «Реконструкція ПС 750 кВ "Південнодонбаська" з влаштуванням обладнання в комірці шунтуючого реактора 750 кВ ПЛІ Донбаська ф А, В, С Донецька обл., Нікольський район, с. Кременівка, вул. Южнодонбаська, 1 (інв.№ новий)»

Додаток А 3 Договір про закупівлю № 01-098990-20 від 02.02.2021 р.

НУБІП України

НУБІП України

Н

Договір про закупівлю № 01-098230-20
02 лютого 2021 р.

м. Київ

И

Приватне акціонерне товариство «Національна енергетична компанія «Укренерго» (скорочена назва – НЕК «Укренерго»), що є платником податку на прибуток на загальних умовах, надалі – **Замовник**, в особі Начальника Департаменту проектних робіт Светеліка Олександра Олександровича який діє на підставі довіреності №198, від 03.12.2020р., з однієї сторони, та

Товариство з обмеженою відповідальністю "НАУКОВЕ ПІДПРИЄМСТВО "ЕКСПЕРТНИЙ ЦЕНТР", що є платником податку на прибуток на загальних умовах, далі – **Виконавець**, в особі Директора Канищева Леоніда Сергійовича, який діє на підставі Статуту з іншої сторони, разом надалі - Сторони, а кожний окремо - Сторона, уклали цей Договір (далі – Договір) про наступне:

И

1. ПРЕДМЕТ ДОГОВОРУ

1.1. Предмет закупівлі за ДК 021:2015: 71310000-4 *Консультаційні послуги у галузях інженерії та будівництва Підготовка звіту з оцінки впливу на довкілля по об'єкту будівництва «Реконструкція ПС 750 кВ "Південнодонбаська" з влаштуванням обладнання в комірці шунтуючого реактора 750 кВ ПЛ Донбаська ф. А, В, С Донецька обл., Нікольський район, с. Кременівка, вул. Южнодонбаська, 1 (ш.№ новий)»*

1.2. В порядку та на умовах, визначених цим Договором, Виконавець зобов'язується надати, а Замовник зобов'язується прийняти та оплатити, *консультаційні послуги у галузях інженерії та будівництва, а саме: послугу з підготовки Звіту з оцінки впливу на довкілля по об'єкту будівництва «Реконструкція ПС 750 кВ "Південнодонбаська" з влаштуванням обладнання в комірці шунтуючого реактора 750 кВ ПЛ Донбаська ф. А, В, С Донецька обл., Нікольський район, с. Кременівка, вул. Южнодонбаська, 1 (ш.№ новий)» (надалі – *Послуга*), шляхом організації розробки, збору необхідних документів для проведення процедури оцінки впливу на довкілля (далі – *ОВД*) на всіх етапах до кінцевого результату, а саме розміщення в Єдиному реєстрі оцінки впливу на довкілля Висновку з ОВД та Звіту з громадських обговорень (далі – *Звіт з ГО*), у відповідності до Технічного завдання. Додатку № 1 до Договору.*

И

Складові послуги з визначеними етапами їх надання та обов'язками Сторін за такими етапами, терміни їх виконання визначені погодженими Сторонами Технічним завданням (Додаток №1 до Договору) та Картою надання послуги (Додаток №2 до Договору), які є невід'ємними частинами цього Договору.

1.3. Опис планованої діяльності (об'єкт): *«Реконструкція ПС 750 кВ "Південнодонбаська" з влаштуванням обладнання в комірці шунтуючого реактора 750 кВ ПЛ Донбаська ф. А, В, С Донецька обл., Нікольський район, с. Кременівка, вул. Южнодонбаська, 1 (ш.№ новий)».*

1.4. Обсяги закупівлі послуги може бути зменшено Замовником в односторонньому порядку, зокрема, з урахуванням фактичного обсягу витратів Замовника.

1.5. Загальний строк надання послуги Виконавцем – 160 (сто шістьдесят) календарних днів з дати підписання договору.

И

И

2. ЦІНА ДОГОВОРУ

2.1. Ціна Договору складається із загальної вартості послуги наданої на умовах Договору.

2.2. Ціна Договору становить 239 000,00 грн. (двісті тридцять дев'ять тисяч грн. 00 коп.), крім того, ПДВ (20%) - 47 800,00 грн. (сорок сім тисяч вісімсот грн. 00 коп.), всього з ПДВ 286 800,00 грн. (двісті вісімдесят шість тисяч вісімсот грн. 00 коп.).

Н

И

НУБІП України

2.3. В ціну Договору включені всі витрати, які здійснює Виконавець з метою виконання цього Договору. Вартість послуги, що надається Виконавцем, включає до себе вартість всіх трудовитрат, необхідних погоджень, зборів, мита, інших платежів, транспортні витрати по доставці персоналу для надання послуги, в т.ч. з урахуванням витрат на опублікування Повідомлення про плановану діяльність, яка підлягає ОВД та Оголошення про початок громадського обговорення Звіту з ОВД, інформації про Висновок з ОВД (із зазначенням органу, номера та дати їх прийняття) в друкованих засобах масової інформації, розміщення на дошках оголошень та виготовлення копій для їх фізичного розміщення з метою ознайомлення громадськості у відповідності до вимог забезпечення гласності оцінки впливу на довкілля: витрати, пов'язані з проведенням громадського обговорення, зокрема плати за проведення громадського обговорення планованої діяльності в процесі здійснення ОВД, отримання географічних координат водозабірних споруд (свердловин); витрати на використання засобів поштового зв'язку тощо, та підтверджується Компторисом вартості послуги, Додаток №4 до Договору.

3. УМОВИ ОПЛАТИ

3.1. Замовник погоджується виплатити Виконавцю вартість послуги з урахуванням виконання Виконавцем його зобов'язань, визначених у Договорі.

3.2. Оплата за Договором здійснюється в безготівковому порядку, шляхом перерахування грошових коштів з поточного рахунку Замовника на поточний рахунок Виконавця

3.3. Порядок розрахунків:

3.3.1. Замовник здійснює авансовий платіж у розмірі 20% від суми, встановленої пунктом 2.2 цього Договору, протягом 15 (п'ятнадцяти) банківських днів з дня підписання Договору та виставлення рахунку Виконавцем.

3.3.2. На етапі початку виконання III етапу процедури ОВД, а саме розміщення в Єдиному реєстрі ОВД Звіту з ОВД, Оголошення про початок ГО Звіту з ОВД згідно з додатком до цього Договору (Додаток 2). Замовник здійснює оплату у розмірі 20% від суми, встановленої пунктом 2.2 цього Договору, протягом 25 (двадцяти п'яти) банківських днів з дати розміщення в Єдиному реєстрі ОВД Звіту з ОВД, Оголошення про початок ГО Звіту з ОВД та на підставі виставленого Виконавцем рахунку.

3.3.3. Кішечний розрахунок за даним Договором за надану послугу в розмірі 60% від суми, встановленої пунктом 2.2 цього Договору, здійснюється Замовником протягом 25 (двадцяти п'яти) банківських днів з дати розміщення Висновку з ОВД, Звіту з ГО в Єдиному реєстрі ОВД та на підставі підписаного Сторонами Акту приймання-передачі наданих послуг та виставленого Виконавцем рахунку, та за умови* реєстрації податкової накладної в Єдиному реєстрі податкових накладних відповідно до вимог статті 201 Податкового кодексу України.

У разі неможливості для Замовника провести оплату з причини зменшення, затримки фінансування його витрат, Сторони узгоджують строк, на який може бути відстрочено таку оплату.

3.4. Виконавець зобов'язаний направити рахунок Замовнику на узгодження. Замовник має право узгодити Виконавцю рахунок або надати зауваження до нього.

3.5. Замовник має право повернути рахунок Виконавцю для виправлення або заміни у разі відсутності в рахунку необхідної для оплати інформації.

3.6. Датою оплати вважається дата списання коштів з рахунку Замовника на користь Виконавця. У випадку прострочення оплати з причини неналежно оформленого рахунку або його ненадання, Замовник звільняється від відповідальності за прострочення платежу.